

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-hasábos petit sor egyszer 28 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, december 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Felirat a királyhoz.
- Egy cseh egyetemi tanár Friedjung ellen. Inzultált járásbíró.
- Rejtelmek a cikánkális főhadnagy körül.
- Tisza István újabb politikai szereplése.
- Beszélgetés Lujza hercegnővel.
- A haldokló belga király.
- Lipót király magánélete.
- Két hamis kártyás.
- Parlamentli ülés — a végkimerülésig.
- Tarkaságok.

Az ex-lex küszöbén.

Arad, december 16.

Most már diadalkaput lehet állítani a magyar államháztartás gyakori vendégének, az ex-lexnek. Nincs egészen négy esztendeje, hogy utoljára itt volt. Még nem is nehéz az emléket visszaidézni, a tulajdonságaira gondolni, hogy kellően értékelhessük, amikor újra idejön. Mert hogy itt lesz, az bizonyosabb a naptári dátumoknál. Ha valami csoda folytán a képviselőház nyomban kiűzné az indemnitás javaslatát tárgyalásra s minden parlamenti száj elnémulna, amely ellene kíván szólni, egész addig, amíg az elfogadott törvényjavaslatot enunciólhatná az elnök, akkor talán még ki lehetne kerülni az exlexjárást. Ilyen csodák ma nem igen divatosak; kisebb csoda kellett volna ahhoz, hogy az udvar föltogását megváltoztassa és az is hiába kérette magát. Pontos statisztika szerint *hatvan-*

hat óra választ el attól az időtől, amelyen túl már az ex-lexre lehet számítani: ez alatt a hatvanhat óra alatt a képviselőház indemnitást megszavazni nem fog.

A valóságban tehát cél nélkül, hasztalanul ül össze a képviselőház. Alkalmat ad arra, hogy a pártok között a végsőkig feszült harag, a kicsinyességekig elfajult ellenszenv és a regarde-ot nem ismerő gyűlölködés újabb, szenvedélyes kitörésekre találjon, de se a válságon, se az államháztartás zavarán segíteni nem fog.

S ugyanakkor, amikor az indulatokat rejtegető parlament újra összeül, Lukács László és Khuen-Héderváry a király elé járulnak. A kihallgatásoknak célját ép oly kevéssé lehet érteni, mint azt a szükségét, hogy a parlamentet egybehivatták. Minden jel szerint a kettőnek egyikében se fogják megtalálni az „erőskezü”, alkotmányellenes kormányzásra is hajlandó politikust, akit Bécsben annyira szeretnének, olyan igen várnak. Lukács László már Budapesten kijelentette, hogy többség nélkül való kormányzásra semmiesetre se lesz hajlandó. Ha erre szándéka és kedve lett volna, alkalom kínálkozott rá már a válság legelején, a mikor az elsők között járult Lukács László a királyhoz. Khuen-Héderváry maga is tett hasonló kijelentéseket; őt egyébként a tapasztalat oktatta ki az ilyen kísérlet meddő, eredménytelen voltáról. Hogy a bécsi udvarnak Lukács Lászlóval történő

kísérletezése milyen hangulatot teremt a régi szabadelvű táborban, azt élénken illusztrálja Tisza István grófnak a Nemzeti Társaskörben tett elítélő nyilatkozata. A korona valószínűleg hiába igyekszik a régi szabadelvűpárt oszlopos tagját alkotmányellenes elhárításra, áldatlan kísérletezésre bírni, mert törvényellenes cselekedetre, vagy lépésre nem vállalkozik Lukács. Erzi, hogy ezzel egész multját és a szabadelvűek becsülését égetné föl maga mögött.

Minden valószínűség szerint ez a két kihallgatás is csak „informatív” jellegű. Egyszerű ésszel bajos felérni, hogy a válság kilencedik hónapjában, a kihallgatások végtelen sora, új meg új koronatanácsok után, miről kell még informálni az udvari köröket, s mi lehet, a mire még kíváncsiak lehetnek?

Hogy alkotmányellenes kormányzásra nincs vállalkozó, azt tudják. Hogy engedmények nélkül kormányozni nem lehet, azt is értésükre adták. Hogy az ex-lex földözésével nemcsak a nemzet gazdasági életét bénítják meg, de a katonai program megszavazásának is utját állják, azt is tudják. Hogy a megoldás hosszas halasztásával újra egységessé kovácsolják a koronával szemközt álló pártokat, azzal is tisztában lehetnek. Mi az, ami még titok előttük, mi az, a miről még nem szereztek bizonyosságot?

Blau.

Írta: Vörös László.

Blau kereskedősegéd volt. Nem üzletvezető segéd, nem is első segéd, Blau egész egyszerű, közönséges segéd volt, amilyen néhány ezer van Budapesten és rajta kívül is vagy nyolc volt alkalmazásban a Singer és társa cégnél. A Singer és társa igen jó forgalmu konfekció üzlet volt a Király utcában. Vevőközönsége főleg a részletfizetők nagy táborából sorozódott. Varrónőkből, kishivatalnokok feleségeiből, masamódlányokból került ki az üzlet közönségének jó része, akikre könnyű szerrel rá lehet szólni minden régi és rossz holmit és akik a részetre vásárlással háromszorosan áron fizették meg azokat a selejtes rongyokat és divatból kiment ócskaságokat, amiket a Singer és társa cég „Legújabb divat” és „English Novelty” cím alatt hozott forgalomba.

Husz év óta volt Blau a Singeréknél. Tizennégy éves korában került oda tanoncnak és azóta nem is vált meg az üzlettől többé.

Ez alatt a husz év alatt Blau tömérdek verést kapott és felvitte hetvenöt forint fizetésre. Hetvenöt forint igazán nem sok pénz, még ha koronákban számítja is az ember. Blaunak akárhány fiatalabb kollegája többet keresett nála. Ezek egyre unszolták, hogy lépjen ki az üzletből és ne engedje magát kiszí-

polyoztatni. A szorgalmával és az ügyességével akárhol megkereshet kilenven—száz forintot. Blau azonban esendesen rázta a fejét és maradt. Csak nem fogja husz évi szolgálat után ott hagyni az üzletet! Különösen most, amikor Singer ur is egyre szívélyesebben bánik vele, karácsonykor is megajándékozta egy szép kinaezüst gyufaskatulyával. Ami neki kell, arra nagyon elég a hetvenöt forint. Sőt! És ennél a „söt”-nél Blau arcán boldeg mosoly terült el. Az alma jutott eszébe, régi kedvenc alma, egyedüli öröme, életének célja, küzdelmeinek vége, szenvedéseinek, kínlódásainak jutalma, a boldogsága, a reménykedése, mindene.

Tíz év előtt támadt az a vakmerő ötlete, hogy pénzt fog félretenni és önállósítani fogja magát. Saját üzletet fog nyitni, saját üzlete lesz. Nem fognak többé parancsolni neki, nem fogják hajszozni, mint egy rossz kutyát, ur lesz a saját boltjában és élvezni fogja az életet. Tíz év óta viszi Blau ezt az álmát a megvalósulásához közelebb. Tíz év óta gyűjt, fáradozik, koplal, nélkülöz és ma, annyi szorgoskodás és önmegtartóztatás után hatszáz forintja volt együtt.

Vasárnap délutánonként, míg társai a kávéházakba, színházakba siettek, Blau bezárkózott szobájába és boldog izgalommal vett elő a szekrényből egy piszkos, összegyűrt kis könyvecskét. Ragyogó szemekkel nézte a könyvet. Forgatta előre, hátra s bár kívülről tudta,

mi áll benne, végiglapozta tizszer is egymásután. Már ötszáz, már ötszázötven, már hatszáz forintja van. Egész délutánokat töltött a takarékbetét könyv mellett álmodozva, terveket szőve. Még négyszáz forint kell, aztán együtt lesz az ezer. Ez a ezer forintból már lehet valamit kezdeni. Különben is Halpern, a Neuschlossgyár utazója Bécsből megígérte neki, hogy ha együtt lesz az ezer forint, csak szóljon, majd berendeznek egy kis üzletet. Persze, táncolni nem lehet benne, de ha Blau szorgalmas, hát idővel ki lehet majd bővíteni.

Ezt a négyezáz forintot Blau négy-öt év alatt remélte megtakarítani és majdnem bizonyos, hogy ez sikerül is neki, ha közbe nem jön Lichtig Katica. Lichtig Katica azonban közbejött és ezzel megvolt peccsételve Blau üzletének a sorsa.

Ez a dolog úgy történt, hogy Blau hosszas rábeszélés után egy napon elment a Podolka-féle tánciskolába. A Podolka féle táncintézet igen előkelő hely volt a Fürj-utcában, ahol vasárnap délutánonként vidám kereskedő ifjak és varróleánykák szórakoztak harminc krajcárért. Itt ismerkedett meg Blau Lichtig Katicával. Katica szép volt, szobbb volt még, mint a milói Vénusz és így nem csoda, ha Blau tökéletesen belehabarodott. Annaira belébolondult, hogy azontul minden vasárnap eljárt a tánciskolába és egy napon elhatározta, hogy elveszi a leányt feleségül. Hiába intették a ba-

Felirat a királyhoz.

A függetlenségi párt javaslata. — Lukács és Khuen Bécsben.

Távíráti tudósítás.

Arad, december 16.

Most már kétségtelen, hogy a válságnak valamely irányban való fordulásától csak néhány óra választ el bennünket. Lukács és Khuen ma este Bécsbe érkeztek. Amíg ők a vonaton tanácskoztak, addig a függetlenségi Kossuth-párt az értekezletén feliratot szerkesztett a királyhoz. A feliratot a parlament elé viszik elfogadás végett. Mai hireink ezek:

**Lukács és Khuen-Héderváry audien-
ciája.**

A királyhoz meghívott két politikusként, Lukács Lászlónak és Khuen-Héderváry Károly grófnak kihallgatása holnap, pénteken délelőtt lesz. Lukács László ma délután 2 óra 5 perckor Bruck irányában Bécsbe utazott. A hozzá közel álló politikai körökben azt beszélik, hogy Lukács a jelenlegi helyzetben nem hajlandó missziót vállalni és Khuen-Héderváry grófot fogja ajánlani a királynak.

Khuen-Héderváry gróf ma egy fővárosi hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Azt imputálják nekem, hogy alkotmányellenes, inparlamentáris kormányzatra volnék kapható, sőt hogy ennek érdekében dolgozom is. Azt is beszélik rólam, hogy az általános választói jogot parlament nélkül, sőt parlament ellenére oktrojálni akarnám. Ezek közönséges rágalmak. Minden gentleman megítélésére bízom, tettem-e politikai pályámon olyat, hogy rólam ilyen szándékot lehessen feltételezni. E pillanatban nem tudom miért hivatott őfelsége. Nekem nem volt és nincs is speciális tervem a kibontakozásra. Lehet, hogy ő felsége csak nézetemet akarja meghallgatni.

Itt jegyezzük meg, hogy Tisza István gróf geszti birtokáról Budapestre érkezett. Tisza hír szerint nem rokonszenvezik a Lukács—Khuen-Héderváry-féle kombinációval és így nem is támogatja.

rátai, hogy a leány szívtelen, kacér teremtés, aki csak a varrodából akar szabadulni, hiába beszélt a lelkére Singer ur, Blau ez egyszer megkötötte magát és makacsul megmaradt terve mellett. A negyedik vasárnap elment Lichtigékhez és megkérte Katia kezét. Két hónap múlva elvette a leányt.

A házaseset boldognak ígérkezett. Singer ur felemelte a fizetését tíz forinttal és Blau meg volt győződve róla, hogy nála szerencsésebb ember nincs a földön. Van nyolcvanöt forint fizetése, gyönyörű szép felesége és hatszáz forintja, amelyből nemsokára nyolcszáz, azután ezer lesz, azután lesz belőle egy kis nő divatruház, amelyben Blau Ede lesz a gazda és Blau Edéné fogja a kasszánál a pénzeket szedni. Micsoda boldogság! Erről a hatszáz forintról egyelőre nem tett említést a feleségének. Hadd lépődjék meg az asszony, ha ő egy szép napon előáll ezer forinttal. Hogy fog az asszony örülni!

Egyelőre azonban nem került a sor erre a meglepetésre. Blau csakhamar rájött arra, hogy nyolcvanöt forint nem a Dárius kincse, sőt ennél lényegesen kevesebb. Különösen kevés akkor, ha az embernek gyönyörű felesége van, aki szereti a finom ruhákat, a szép kalapot és a drága cipőt. Blauak nagyon össze kellett magát szedni, hogy adósságba ne verje magát. Az asszony egyre kért pénzt és Blau, amíg volt, adott. Hogyne adott volna neki. Magától megvont mindent, kopott volt, mint egy szürke

Éjjel jelenti tudósítónk:

Khuen-Héderváry gróf Győrtől esatlakozott Lukács Lászlóhoz és Bécsig együtt tanácskoztak a vonaton. A kihallgatás holnap délelőtt kezdődik. Délelőtt 11 órakor Khuen-Héderváryt és déli 1 órakor Lukács Lászlót fogadja a király.

Bécsbe érkezve Lukács László a Grand-Hotelbe, Khuen-Héderváry gróf pedig a Sacherbe szállt meg. Este a két politikus még együtt tanácskoztak.

Lukács László a P. Ll. tudósítója előtt ezeket mondotta:

— A királyhoz való meghívásom a jelenlegi pillanatban engem is meglep, mert nem voltam arra elkészülve és így nem is tudok a felől véleményt nyilvánítani. Arra nézve se, hogy én és Khuen-Héderváry egyszerre kaptunk meghívót.

Lukács azután elmondotta, hogy a kormánynak, véleménye szerint, kellő ideje lett volna benyújtani — ha csak formálisan is — a költségvetési javaslatot, de e helyett, az ügyek elkészítésével csak indennitási javaslatot terjesztett elő. Lukács ezután foglalkozott Kossuthnak a válságban tanúsított szereplésével. Hogy milyen a helyzet — mondotta végül — és mit akar a király, azt csak holnap tudom meg.

Khuen-Héderváry Károly gróf ezeket mondotta:

— Részemre nemcsak a meghívó, hanem a helyzet is teljesen váratlanul jött. Meg voltam ugyanis győződve arról, hogy Wekerlének az utolsó pillanatban sikerülni fog egy átmeneti kabinetet alakítani. Ugy látszik azonban, hogy lefelé bizonyos faktoroknál, ahol támogatást remélt, elszámította magát. Én mindazonáltal most sem tartom kizártnak, hogy sikerülni fog az ő ügyességének ezt megteremteti. Váratlanul jött a meghívásom, semmi újat nem mondhatok. Holnap talán majd pozitívummal szolgálhatok.

Felirat a királyhoz.

— A Kossuth-párt értekezlete. —

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma délután öt órakor folytatta tegnap megkezdett értekezletét. A párt véglegesen elfogadta Bethlen István grófnak tegnap előterjesztett és ma stílusosan módosított javaslatát, valamint elhatározta, hogy a párt nevében Bethlen gróf indítványozni fogja,

hogy a Ház a királyhoz a következő feliratot intézze:

Császári és apostoli királyi Felség!

Alkotmányos életünknek egy válságos pillanatában fordulunk Felségedhez, hogy bölcs uralkodói elhatározásával a fenyegető veszélyt az utolsó órában elhárítani méltóztassék. Hónapok óta huzódik az a kormányválság, mely Felséged jelenlegi kormányának lemondásával bekövetkezett. Felséged miniszterei ismételt sürgetésük dacára sem érték el felmentésüket. Politikai felelősség nélkül kénytelenek az ügyeket intézni, de helyzetükben a törvényhozásnak tevékenységét saját kijelentésük és a parlamenti kormányrendszer természete szerint nem irányíthatják. Az ország alkotmányos életéből már hónapok óta hiányzik az a nélkülözhetetlen szerv, melyet abba csak Felséged kinevezése állíthat be. Ebből folyólag szünetel a törvényhozás munkája, megakad minden reform és sorvad a nemzeti élet minden ága. Hogy ebből az országra és Felséged trónjára minőkárok keletkeznek, azt Felséged bölcsesége előtt ecsetelni feleslegesnek tartjuk.

Most azonban közeledik az év vége, anélkül, hogy a jövő évi költségvetés megállapítható volna. A kormány benyújtott ugyan egy rövid pénzügyi felhatalmazási javaslatot, de mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy ezt a törvényjavaslatot, melynek elfogadásával az állam bevételei bizonyos időre a kormány rendelkezése alá bocsáthatnának és ugyanezen időre a kormány az állami kiadások eszközésére felhatalmazást nyerne, a parlamentáris elvei szerint csak akkor tárgyalhatjuk, ha olyan kormánnyal állunk szemben, mely Felséged bizalmával felruházva meghatározott politikai célok mellett keresi a nemzet képviselőinek bizalmát és támogatását, vagyis amely teljes politikai felelősség mellett működik. Amíg ilyen kormány nincs, lehetetlen a pénzügyi felhatalmazás sorsa felett dönteni.

Ennek folytán azonban rövid néhány nap múlva előáll a pénzügyi kezelés folytonosságának megszakadása, melynek pusztító következményeit egyedül Felséged háríthatja el, ha az utolsó órában parlamentáris kormányt kinevezni méltóztatik. Ezt kéri Fel-

kis egér, de a felesége pompázott és az utcán mindenki megfordult utána. Blau imádkozta az asszonyt, nem elégedetlenkedett és meg volt róla győződve, hogy a dolgot nem is lehetne jobban berendezni, mint ahogy volt.

Ez a meggyőződése addig tartott, míg egy napon levelet nem kapott. A levélben furcsa dolgok lehettek, mert Blau, miután elolvasta, felsóhajtott és leszedült a pultr mellé. Az üzletben nagy riadalom támadt. A társai összefutottak és felloccsolták. Blau nemsokára magához tért, ingadozva felállt és nem felelve a hozzá intézett kérdésekre, sző nélkül eltávozott az üzletből. A személyzet ézen nagyon csodálkozott, különösen pedig azon, hogy Blau nem kért engedelmet a távozásra. Goldschmidt, az üzletvezető meg is jegyezte, hogy mihielyt Singer ur bejön, szövé fogja tenni a dolgot.

Blau azonban nem törődött ezzel. Siető léptekkel ment végig a Király-utcán, hazafelé. A feje szedült, a szemei lázban égtek, a melle zibált és minduntalan nekiütközött a járókelőknek. Amikor kiért a Károly-körutrá, szaladni kezdett, később pedig valóságosan rohant. Az emberek megfordultak utána, egy rendőr pedig, akinek gyanus volt a dolog, megszólította. Blau azonban nem állt meg és nem válaszolt. Kővér izzadságcsöppek gyöngyöztek a homlokán és a szívét a torkában érezte. Azt hitte, sohase ér el hazáig. Végre meglátta a házat és befordult a kapun. A térdei remegtek és az első emeleten meg kellett állnia, hogy lélegzetet vegyen.

Aztán felvászorgott a harmadik emeletre és megfogta a kilincset. Az előszoba ajtaja nem volt bezárva és Blau egyszerre csak bent találta magát a hálószobában. Az asszony a pamlagon ült, mellette ült Singer ur, az asszony kezét kezében tartva. Mikor Blaut meglátták, az asszony felsikoltott. Singer ur pedig ijedten ugrott fel a kerevetről.

Blau egészen odavolt. A szemei kimeredtek, a halántékai úgy lökődtek, mintha mázsás porölyökkel ütötték volna és a torkára fuladt a szó. Végül megszólalt. De mintha nem is az ő hangja lett volna az a hang. Valami artikulálatlan, nyöszörgő, siri hang volt az, egy halálra gyötört, agyonkínzott ember hangja.

— Nyomorult... Megesaltál... Mi az?... Mit akar itt Singer... ur?...

Singer urnak is megjött a szava. Hiszen nem olyan veszedelmes ember ez a Blau. Milyen tisztességtudó, milyen alázatos még most is. Megnyugtanni igyekezett.

— Nézze Blau ur... értsük meg egymást! Biztosítom, hogy ön téved a dolog megítélésében. A látszat ugyan ellenünk van, de ne adjon rá... Én éppen a maga dolgát beszéltem meg önnagyságával. Elsejtelől kezdve felemelem a fizetését tíz forinttal...

Blau felordított. Hát még ez is! Nem elég, hogy tönkretesz az életét, hogy elrabolja tőle azt, ami a legszentebb, a legdrágább, a legbecesebb, amiért él, lélegzik, fárad, izzad, szívét küzködik! A meglépte, a becsületébe belegá-

ségedtől a nemzet képviselői azzal a bizalommal, melyet Felsőged uralkodói bölcsesége és hű magyar nemzetével szemben táplált jóindulata iránt éreznek és azzal a nyomatékkal, melyet a nemzet jövője és az alkotmányos élet zavartalansága iránt hódoló lelkünk nekünk parancsol.

A párt hosszabb vita után elfogadta e javaslatot, mire az értekezlet véget ért.

A Justh-párt és az indeminálás.

A függetlenségi- és 48-as párt tagjai ma megcáfolták azt a hírt, mintha ők az indeminálás ellen obstrukcióra készülnek. Azt mondják, hogy ők sohasem is terveztek ilyen obstrukciót, csupán hosszú beszédekre készülnek.

Nagy Dezső, a Justh-párt egyik vezető tagja erről így nyilatkozott:

— A Kossuth-pártnak tegnap az indeminálásról hozott határozata lehetetlen és képtelen. Egy kicsit meg is tagadja, egy kicsit meg is adja az indeminálást. A függetlenségi- és 48-as párt soha obstrukcióra az indeminálás ellen nem készült, csupán az a szándéka, hogy él a szólás-szabadság jogával és megfelelő parlamenti felszólalásokkal megvilágítja az ország előtt a helyzetet.

Más Justh-párti képviselők is kijelentették, hogy lesznek 5–6 óras „alapos” beszédek, de azért obstrukcióra nem is gondolnak.

Ejjel jelenti fővárosi tudósítónk:

A függetlenségi- és 48-as párt Justh Gyula elnöke alatt ma este értekezletet tartott. Justh bejelentette, hogy a párt irattára ügyében Kossuth neki azt válaszolta, hogy az aktákat, mivel azok legnagyobb részét maga gyűjtötte, nem adja vissza. Justh kijelenti, hogy ezt a párt kénytelen nagy sajnálattal tudomásul venni.

Ezután elhatározták, hogy a párt a Ház üléstermében a szélsőbaloldalt fogja elfoglalni.

Justh Gyula: Az indeminálással szemben való magatartásáról kell most határozni a pártnak. Az természetes, hogy a párt az indeminálást nem szavazhatja meg, de a taktikára vonatkozólag is kell valamely irányban megállapodni, mert a kormány már valószínűleg holnap kéri javaslatának a pénzügyi bizottság elé való utalását. Kéri a párt tagjainak véleménynyilvánítását.

Kmetty Károly úgy az indeminálásnak, mint a Bethlen gróf-féle indítványának elfogadását képtelenségnek tartja. Batthyány Tivadár gróf, Holló Lajos és mások felszólalásai után a párt kimondja, hogy

az indeminálási javaslatot nem szavazza meg és annak törvényre emelését minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja akadályozni.

A taktika részletei fölött holnap dönt a párt intéző bizottsága.

A néppárt is tartott ma este értekezletet, melyen hosszabb vita után elhatározta, hogy az indeminálást megszavazza.

A képviselőház ülésel.

A képviselőház holnapi ülése csak formális jellegű lesz. Az első érdemleges ülés szombaton lesz. Wekerle miniszterelnök az indeminálási javaslatot, melyet a Ház a pénzügyi bizottság elé utasít, szintén szombaton szándékozik előterjeszteni. Szombaton választások és interpellációk is lesznek. Hétfőn nincs ülés, mert a Ház elnöksége Bécsben tiszteleg a királynál. A keddi ülésen terjeszti elő a pénzügyi bizottság az indeminálási javaslatról szóló jelentését, ha csak a bizottságban nem lesz váratlan nagyobb vita. Ezt a jelentést ki kell nyomtatni és szét kell osztatni. Lehetséges, hogy a Ház az azután következő ülésre tüzi ki a tárgyalást, tehát az leghamarább december 22-én kezdődhetik meg. A karácsonyi szünetet három napra kontemplálja a kormány, úgy, hogy a tárgyalásra mindössze néhány nap áll rendelkezésre ebben az évben. Tehát még ha kimondanák a tíz óras üléseket is, akkor sem lesz több idő a vitára 66 óránál. Ez a számítás azt jelenti, hogy a vita minden valószínűség szerint áthúzódik a jövő évre és így az ex-lex január elsején bekezdő.

A képviselőház tanácskozó termében ma délben tanácskozás volt, amelyen részt vettek: Wekerle miniszterelnök, Andrássy, Apponyi, Kossuth miniszterek, Gál Sándor házelnök és Návay Lajos alelnök. A tanácskozáson a holnapi és a holnaputáni képviselőházi ülésről volt szó és az indeminálási vita lehetőségeit vitatták meg. A különböző koalíciós pártok holnap és holnapután értekezleteket tartanak azon célból, hogy megállapodjanak: milyen állást foglaljanak el az indeminálással szemben.

A horvát bán a királynál. Bécsből táviratozók: A király ma délelőtt Rauch báró horvát bánat egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. A kihallgatás állítólag összefüggésben áll a horvát tartománygyűlés közeli feloszlásával.

Egy cseh egyetemi tanár Friedjung ellen.

A bécsi tárgyalás.

Távirati tudósítás.

Arad, december 16.

A Friedjung per tárgyalásának mai napján érdekes volt Massaryk cseh képviselő, prágai egyetemi tanárnak kihallgatása. Massaryk védelmére kelt a horvát és szerb képviselőknek Friedjunggal szemben és azt erősítette, hogy a Szlovenszki Jugnak semmi osztrák-ellenes célja nem volt.

A mai tárgyalásról itt következik tudósításunk:

A tárgyalás elején Supilo képviselője javasolja több tanu meghívását, részint Supilo kifogástalan jellemének megállapítása, részint Čulenitzky egyéniségének olyanná való föltüntetése céljából, amely jogos kétségeket támaszthat tanu vallomásainak valósága iránt. Az előterjesztett tanuk: Moka fiúmei ügyvéd, Pavics udvari tanácsos (Trieszt), Dávid báró és Kusics Fiuméből. A védők ellenzik e tanu meghívását.

Harpner dr. hozzáérkezett táviratot közöl, amely szerint Davidovic, Glavinics, Pavlovics, Odavics Riszta, Tomics és Spalajkovic készségüket jelentik be, hogy a törvényszék előtt megjelennek.

Ezután Massaryk tanu hallgatják ki. A tanu megesketésének kérdésénél tanu kijelenti, hogy az eskü őt nem kötelezi, amit mond, azt igaznak kell elfogadni. Kiembök javaslatára mégis megesketik és kérdést intéznek hozzá belgrádi tapasztalatairól.

Massaryk a következőket adja elő:

Kétsz r volt hosszabb ideig Belgrádban és érintkezett a főbb intéző körökkel. Minden lehető módon kutatót a Szlovenszky Jug ügyei után, beszélt annak elnökével, Markovicossal és határozottan állíthatja, hogy a Nasztics és a Friedjung által említett központi vezetőség nem létezett. Az egyeslet újságja nem titokban jelent meg, mint Friedjung állítja. Nála is van a lap első száma, melyen Markovics, mint a klub elnöke van tulajdonosként megnevezve. A Szlovenszky Jugban talált bombákat nem Belgrádban, hanem Montenegróba, vagy Macedóniába vitték. Ha lett volna a Szlovenszky Jugnak olyan forradalmi programja, milyent Friedjung állít, azt ő a befolyásos és vele jó viszonyban levő emberektől feltétlenül megtudta volna. Horvátországból is számos hallgatója volt, akikkel benső összeköttetésben áll.

zolt és most a sarat egyenesen a szemébe vágja! Elsötétült előtte minden és rárohant Singerre.

— Nyomorult! . . . Nyomorult . . . Nyomorult . . . — ordította és az öklével belecsapott a képibe. — Meg akarod fizetni a becsületemet . . . Meg akarod venni a gyalázatomat! . . . Nesze . . . Nesze . . . Itt van tíz forint . . . Itt van még tíz . . . és ütötte, ahol csak érte.

Végre is kifáradt. A karja leesett és szinte eszméletlenül rogyott egy székre. Singer sietve kerekelt oldott és Blau egyedül maradt a feleségével. Az asszony egy ideig szótlanul nézte, aztán felállt és öltözködni kezdett. Kalapot, ernyőt vett és menni készült.

Blau megrémült. Vad ijedelem futott át a szívében.

— Katica . . . Hová mégy? . . . — és remegett a hangja.

Az asszony felütötte a fejét.

— Elmegyek! Itt hagylak. Nem is jövök vissza! Soha többé!

— De miért? . . . Miért? — nyöszörgött Blau, hiszen szeretlek . . . Imádlak . . . Az életemet adom érte! . . . Mindent, amit csak akarsz . . . Ne menj el . . . Katicám . . .

— Elmegyek, — felelt az asszony. — Nem szeretlek! Öreg vagy. Csunya vagy. Meguntalak. Szegény vagy. Nem akarok nyomorogni. Blau felemelkedett. A sértéseket nem hal-

lotta. Két szó ragadta meg a figyelmét. Két szó. Az arca felragyogott, a szemében felcsillant a remény. Hiszen meg van mentve. Az asszonyt itt lehet tartani, az asszonyt itt fog maradni. Boldogan, mohón szólalt meg.

— Ne menj el Katica! Ne menj el! Nem vagyok szegény. Van pénzem. Sok pénzem van. Hatszáz forintom. Mind neked adom! Maradj itt édes Katicám!

Az asszony felnevetett. Csufondárosan, gúnyosan nevetett.

— A hatszáz forintod? . . . És avval akarsz itt tartani? Tudod mit drágám, neked ajándékozom azt a pénzt! Tartsd ezt meg csak magadnak! Pá fiam!

Blau a szekrényhez rohant. Rosszat sejtett. Remegő kezekkel turta fel a fiókokat, a fehérneműt kihányta a földre, míg végre rátalált a könyvecskére. Hál' istennek, megvan. Majd a szívverése állt el ijedtében. Reszkető ujjakkal lapozta fel a könyvet, aztán hirtelen megtántorodott. Mi ez? Elvesztette a szeme világát? Elővette zsebkezdőjét és megtörülte könnytől elhomályosult szemét. A zsebkezdő nem használt. Tisztán el tudta olvasni az írást . . . Tizenegy forint, ötven krajcár! . . . Ez volt a betéti könyv utolsó tétele. Csupa kivét. Hol harminc, hol ötven, hol hatvan forint, sőt egy helyen száz forint. Tizenegy forint ötven krajcár! A hatszáz forintból, a tíz évi verejtékek, küzködéses munkából ennyi maradt.

Blau összereszkadt. Mereven bámult maga elé. A szemei kápráztak, a fülei zugtak. Agyában összefolyt minden. Singer ur, az állása, a felesége, a hatszáz forint, elvesztett boldogsága és a jövő sivár reménytelensége. Könnyei egyre folytak a peccétes, piszkos, megkopott takarékbetéti könyvre. Tizenegy forint, ötven krajcár! Mit csináljon? Mihez kezdjen?

Ujból kezdje a nyomorgást, a koplalást, a nélkülözést? Hiszen nincs célja. Az asszony elment, az asszony többé nem jön vissza! Amit szeretett, amiért küzdött, fáradt, nyomorgott egy életen át, az mind megsemmisült! Dehát érdemes-e élni? Érdemes-e tovább folytatni ezt a vizasztalan, kietlen életet? Nem, nem. A legjobb lesz, ha meghal! Elmegy és beleugrik a Dunába.

Tétován felemelkedett és ingadozó léptekkel kiment a lakásból. A folyosón találta magát. Lenézett az udvarra. A következő pillanatban nagy zuhanás hallatszott. Az emberek összefutottak és körülvették Blaut. Ott feküdt szegény összetört, szétzuzott tagokkal s a vére pirosra festette a kövezetet. Még élt. Hagymányos balszerencséje a halálba is elkísérte. Más ember rögtön szörnyethal, Blau még élt és az ajkai kinoson mozogtak:

— Tizenegy forint. . . ötven krajcár. . . tizenegy forint. . . ötven. . . krajcár.

lott, ezek is szóltak volna rá. Hangoztatja, hogy Milovanovics a szerb szkupstinában nyilvánosan hamisnak jelentette ki Friedjung aktáit. Ha egy miniszter Szerbiában ilyen kijelentést tesz és Aerenthal nem dezavuuja, akkor ennek a szerb miniszternek igaza van.

Friedjung védője kétségbe vonja, hogy Massaryk mindenről értesült volna, ami a Szlovenszky Jugban történt. Massary megmaradt állítása mellett.

Két hamis kártyás.

Kalandozás Aradon és Herkulesfürdőn.
Artatlanul megvádolt detektív.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 16.

Az aradi rendőrség bünygyi osztályát érdekes ügy foglalkoztatja. Még a nyárra nyulnak vissza annak a vizsgálatnak a nyomai, mely a bünygyi osztályban folyik egy aradi detektív ellen, a kire egy S. L. nevű, hamis kártyázással vádolt egyén készült lecsapni.

(A furfangos kalandorok.)

A Szabadság-tér egyik kávéházában portyázás közben meglátott a detektív egy rosvort multu, foglalkozás nélküli egyént. S. L. a neve a a rendőrség azzal gyanúsította meg, hogy egy másik notórius hamis kártyásnak, Krets Károlynak a cinkostársa. S-t és Kretset a nyáron kitiltották Herkulesfürdőről, hamis kártyázás miatt. Mint bábjátékosok szoktak megjelenni az előkelőbb fürdőkhöz. Értékes nyere-ménytárgyaikat kirakják a fürdő nagytermében és néha elfordul az is, hogy valamelyik játékos nyer is tőlük valamit. Ez azonban csak köpeny a rendes foglalkozásukhoz. Éjjelre rendszeren megalakul a hazardjátékhöz szükséges párti és a két összetanult cinkos irgalmatlanul kifosztja a fürdőző közönséget. Krets Herkulesfürdőn játszott, leleplezték, kitiltották, aztán Aradon elfogták és Kolozsvárra, illetőségi helyére toloncolták. S. azzal volt gyanúsítva, hogy büntársa Kretsnek s azért a detektív az enlített kávéházában igazolásra szólította fel.

— Takarodjék előlem, — rivált a detektívre, — én magát nem ismerem, én adófizető polgár vagyok.

A detektív felmutatta igazolványát és felszólította a lármát csapó embert, hogy kövesse a városházára. Ez a felszólításra még jobban felingerült, óriási lárna közben az utcára ment, ahol rögtön csődület keletkezett, míg egy rendőr nem érkezett a detektív segítségére és így ketten előállították.

Itt igazolta magát S. és azt mondta, hogy utazó, aki a Fehér Kereszt szállóban lakik. Tényleg ott lakott két nap óta, de erről a bejelentő hivatal nem tudott. Azonban mégis elbocsátották.

Másnap megjelent a rendőrségen és feljelentést tett a detektív ellen. Azzal vádolta, hogy hivatalos hatalmával élt vissza, s őt személyes szabadságában korlátozta. A panaszt jegyzőkönyvbe vették és kötelességszerűen meg is indult a vizsgálat.

Eddig körülbelül husz tanut hallgattak ki, akik a kávéházban jelen voltak, mikor a detektív S.-t udvariasan igazolásra szólította fel és arra kérte, hogy kövesse őt a rendőrségre. A tanuk vallomásából kitűnik, hogy a törvényes jogain túl, egy hajszálnyira sem lépett a kötelességét teljesítő detektív.

A nyomozás azonban más irányba is kiterjedt és ebből a világtájból már sokkal érdekesebb dolgokat tudott meg a rendőrség. Kivánt, hogy S. Orosházán lakik, a honnan Aradra látogat el és csak a többször említett kávéház kártyaasztalánál bonyolítja le „üzleti ügyeit.” Egy ilyen elfoglaltsága közben ő és társa, Krets Károly kifosztottak két aradi uriembert. Ötezer koronát nyertek el tőlük. Ezek megtudván azt, hogy hamiskártyások kezébe kerültek, kutatni kezdték kifosztóik életmódját és megtudták, hogy azok Herkules-

fürdőn valóságos kártyabarlangot szerveztek és ott folytatják bűnös manipulációjukat. Elhatározták, hogy visszakövetelik a játékosoktól pénzüket s Herkules fürdőre utaztak. Meg is találták Kretset és S.-t.

— Maguk hamisjátékkal tőlünk 5000 koronát szedtek el. Ha nyomban vissza nem adják a pénzt, akkor feljelentjük magukat a kormánybiztosnál, — mondták a tapasztalatlan uriembernek.

— Ugy van, uraim, mi hamisan játszunk, felelte S. egy angolt megszegyenítő hidegvérrel. — Sajnos önök ezt már későn fedezték fel. De van egy ajánlatom. Hallgassak, ne csapjanak lármát és mi visszaadjuk a pénzüket. Csak türelem, fordult az egyik ur felé, aki már azt hitte, hogy a kezében van a pénze.

— Egyszerre nem tudók kifizetni a pénzt, azonban kötelezem magam, hogy naponta száz koronát törlesztek. Kétszázat akarok itt nyerni s száz koronára nekünk van szükségünk. Azonban önök addig maradnak itt, amíg a játék a fürdőn folyik.

Az aradi urak felháborodva S. körmönfont ajánlatán, hátat fordítottak a két kártyásnak és a kormánybiztoshoz siettek, hogy jelentést tegyenek. S. azonban tuljárt az eszüköb.

Míg a két ur a kormánybiztos előszobájában várt a beocsátásra, addig ez már meg is fordult a rendőrhatalom felé, ahol nagy bizalmasan besugta, hogy Aradról két leánykereskedő érkezett a fürdőre, akik hungarákat akarnak a Balkánra csábítani. A két urat, mielőtt még a kormánybiztos elé kerültek volna, letartóztatták és minthogy igazolták, hogy csakugyan aradiak, akik a fürdőn a két kártyáson kívül senkivel sem beszéltek, rövid uton örökre kitiltották a fürdőből. A kártyásokat néhány nap mulva — mint említettük — szintén kitiltották.

(A kávéházi ingyenélők.)

A detektív ellen emelt vád ügyében folyik tovább a nyomozás, mert ezt a törvény parancsolja még akkor is, ha a rendőrség határozottan tudja, hogy a feljelentő kicsoda és milyen céllal emel vádat.

A bünygyi osztályon panaszkodva beszélnek az ilyen dolgokról és egyik rendőrtisztviselő a következő jellemző és érdekes módon nyilatkozott az eset kapcsán a kávéházban élő parazitákról:

— Határozottan tudjuk, hogy legalább harminc olyan, uriasan öltözött és uri módon élő ember tartózkodik az aradi kávéházakban, akikről senki sem tudja miből élnek. A fővárosi detektívek már rég felszólították volna ezeket az egyéneket igazolásra. Aradon nem lehet, mert amint látszik, még nekik áll feljebb. Bizonyíték nincs ellenük, mert akiken elősködnék, azok nem vallanak ellenük. Ezek a kétes alakok tudniillik az ugynevezett — sajtópénzből élnek. Leülnek egy hazardjátékos üző társaság-hoz az alsóbbrendű kávéházakban s ha valamelyik nyer, akkor egyszerűen az ilyen alak belenyul a pénze közé és kivessz néhány koronát. Szólni nem mernek neki, mert rendőrral meg feljelentéssel fenyegetőzik. Egy éjszaka ötszázszeszed tíz-tizenkét koronát, reggel gőzfürdőbe megy és az ebédutáni feketéről már uriasan felöltözve újból jelen van. Különösen az idegeneket szipolyozzák, akik igen gyakran esnek Aradon hamis kártyások áldozatául. Hihetetlen, de a rendőrségnek biztos tudomása van arról, hogy itt Aradon élnek olyan emberek, akiket sürgönyileg hívják el gyakran idegen városokba — paklizni. Az ilyen ember tudománya abból áll, hogy öt-hat, de ha kell, tíz csomag kártyából állít össze egy „paklit”, melyből a játékos oszt és tudja, hogy milyen kártyát adott le a partnerének. A kulcs, mely szerint a paklizás történik — az titok, de néhány száz koronáért kapható. A rendőrségnek kevés a detektívje, még a hazardjátékosok üldözésére is, nemhogy az ilyen alakok ellen szerezzен megfigyelés alapján biztos és le nem tagadható adatokat.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

Inzultált járásbíró.

Érdekes tárgyalás Nagyhalma gyon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 16.

Megemlékeztünk már arról az afférról, mely Gálly László nagyhalma gyi járásbíró és Kőváry Lajos ügyvédjelölt között ez év nyárran játszódtott le. A tetteges inzultussá vált lovagias ügyben a buttyini járásbíroságot delegálták, amely ma kiszállt Nagyhalma gyra és megkezdte az ügy tárgyalását.

A tárgyalásról és annak előzményeiről tudósítónk a következőket jelenti:

Kőváry Lajos ügyvédjelölt, a váci honvédszázados tartalékos hadnagya ez év júliusában a nagyhalma gyi diákokat tanítgatta tornászásra az uradalom parkjában. Ugy látszik, a fiuk hangosan mulathattak, mert a parkban lakó Gálly Lajos járásbíró kihajolt a lakása ablakán és odaszólt a kis tornászoknak:

— Takarodjatok innét, mert még utóbb a szobámba is bejöttök tornászni.

— Nonó, attól ne félj, — mondta Kőváry.

— Menjen vissza oda, ahonnet jött, — felelte a járásbíró.

— Ezt majd máshol intézzük el, — szólt Kőváry és otthagya a parkot.

Ezután az ügyvédjelölt provokáltatta a járásbíró. A bíró a tárgyalás folyamán sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy ezt a kifejezést használta: „menjen vissza oda, ahonnet jött.”

— Ezt különben is arra értettem, — magyarázta a bíró, — hogy menjenek vissza oda tudniillik a fenyeserdőbe, ahonnet jöttek és ott tornásezanak.

Az ügyvédjelölt ezt a magyarázatot nem fogadta el és így párbajbíroság elé került a dolgot. A párbajbíroság nem látta olyan súlyosnak a sértést, hogy azért a bírónak fegyveres elégtételt kellene adni.

Ezzel azonban nem elégedett meg Kőváry.

Július 23 án déiben a járásbíró elment a nagyvendéglőbe Lovich főszolgabíró és Neuman Armin dr. orvos társaságában. Az ajtóban megjelent Kőváry és az öklével a bíró ajkára vágott, úgy, hogy kiesordult a vér Gálly száján. A bíró látleletet készített a sérüléséről és könnyű testi sértés miatt feljelentette támadóját.

A Kuria az ügyben a buttyini járásbíroságot delegálta, melynek részéről Imecs Illés aljárásbíró és Dónes Jakab dr. ügyész megbízott ma délelőtt kiszálltak Nagyhalma gyra a tárgyalás lefolytatására. Kőváry védőjeként Marsieu Jusztin dr. aradi ügyvéd jelent meg.

Gálly előadta, hogy a vádlott őt orozva, minden indok nélkül támadta meg, Kőváry pedig azzal védekezett, hogy miután a becsületbíroság neki elégtételt nem adott, ilyen uton volt kénytelen azt megszerezni. Ugyanő több viszonzóvadászt is emelt Gálly ellen, két rendbeli folytatolagos becsületsértés, egy rendbeli hatóság előtti rágalmazás és idegen tulajdon jogtalan elsajátítása miatt. Mikor ugyanis Kőváry a vendéglőből távozott, kalszját a sietségben otthagya és azt Gálly vitte magával. A felperes viszont magánlaksértés miatt emelt újabb vádat Kőváry ellen.

A bíróság a felek részéről bejelentett tanuk kihallgatására a tárgyalást elhalasztotta. Érdekes, hogy egyidejűleg a katonai hatóság is vizsgálatot indított az ügyben és a 6. kerületi honvédszázados igazolta Kőváry eljárását.

Beszélgetés

Lujza hercegnővel.

Lipót király leánya

apjáról és nővéréről.

— Az Aradi Közlöny telefon értesülése. —

Arad, december 16

A „Pester Lloyd“ egyik munkatársa, Gergely István, ma, csütörtökön délután felkereste Lujza belga hercegnőt budapesti lakásán. Az igen érdekes beszélgetést alkalmunk van egyidejűleg a következőkben ismertetni:

— Őn — mondotta Lujza hercegnő az újságírónak — bizonyára ép úgy, mint az egész világ csodálkozni fog azon, hogy még mindig itt vagyok és nem siettem atyám betegágyához? ! Ez már egyszer így van és nem is lehetett másképp. De remélem, hogy atyám szívét sikerül még meglágyitanom.

— Miképen értesül Fenséged felséges atyja állapotáról? — kérdezte az újságíró.

A hercegnő keserű mosollyal válaszolt:

— Nézze ezt a két sürgönyt, melyeket ma délután kaptam. Az egyik brüsszeli ügyvédtől jött és így hangzik:

Situation grave denouement. Parait prochain.

(Magyarul: Allapota igen súlyos. Kimúlása minden percben várható.)

— Gondolhatja, — folytatta a hercegnő — hogy ez a szomorú hír még csak növelte kívánságomat, hogy beteg atyámat még egyszer lássam. Nemsokkal erre azonban a király titkártól a következő táviratot kaptam: „Javulás állandóan tart, azonban az orvosok minden látogatót eltiltanak.“ Mint láthatja tehát, a király állapotát el akarják titkolni előlem. Mindjárt, mikor az újságokból először olvastam hírét atyám súlyos betegségének, Brüsszelbe fordultam. Ottani képviselőm állandóan értesít atyám állapotáról. A királyhoz közel álló személyiséghez is fordultam, kaptam is táviratot, de kérésemet, hogy atyámat meglátogassam, állandóan ignorálják.

Arra a kérdésre, hogy tudja-e, hogy Lónyay grófnő Brüsszelben van, de a királyhoz nem engedték, a hercegnő így válaszolt:

— Tudom, sőt még azt is tudom, amit nem kérdezett. Tudom, hogy nővérem állítólag egy nyilatkozatot tett közzé az újságokban személyemet illetőleg. (A nyilatkozatban tudvalevőleg Lónyayné tiltakozott, hogy őt és nővérét az udvaroknál egyformán itélik meg. A szerk.) Ha ez a nyilatkozat nem misztifikáció, úgy nagyon megsértene, de lehetetlennek tartom, hogy az ebben a formájában igaz volna. Lehetetlen, hogy engem nővérem minden ok nélkül megsértene. Különben is nővéremtől várom, hogy ő maga demontálja a hírt.

Arra a kérdésre, hogy ellenséges-e a viszony köztük, a hercegnő ezeket mondta:

— Nem. Utoijára Párisban beszéltem vele, amidőn arra akart birni, hogy csatlakozzam ahhoz a perhez, melyet apánk ellen indít. En azonban elutasítottam kérését. Különben mindig a legjobb viszonyban élünk.

Jövő terveire vonatkozólag a hercegnő így nyilatkozott:

— Nyugalmat akarok és békét. Békét magammal és az egész világgal. Mászt nem akarok. Jelen percben csak atyám egészsége érdekel. Különben teljesen a törvény oltalma alatt állok és a törvény Belgiumban a legnagyobb ur.

Végül arra a kérdésre, hogy mikor utazik Brüsszelbe, így válaszolt:

— Nem szeretném, hogy okom legyen Brüsszelbe utazni, természetesen kivéve azt az esetet, ha atyám maga hívna.

Ez az eset mindaddig még nem következett be.

Tisza István
ujabb politikai szereplése.

Nyilatkozat a Nemzeti Társaskörben.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, december 16.

A mai nap politikai szenzációja Tisza István grófnak nyilatkozata, a melyet az est folyamán tett a Nemzeti Társaskörben az esetleges Lukács-féle kísérletre vonatkozólag. Tisza gróf kijelentette, az esetben, ha Lukács László kormányalakításra vállalkoznék és programjában hozná Justh Gyulának akár a választási reform kérdésében, akár a nemzetiségi politika kérdésében hangoztatott jelszavait, kilép politikai passzivitásából és állást foglal Lukács László ellen.

Arra a hírre, hogy Tisza gróf Budapestre érkezett és ma délelőtt hosszabb ideig tanácskozást folytatott Wekerle Sándor miniszterelnökkel, számos tag jelent meg ma este a Nemzeti Társaskörben. A pártkör tagjai nem esáldottak számításukban, mert egyszerre nagy élénkség közepette megjelent Tisza István gróf és a hozzá intézett kérdésekre részletesen nyilatkozott a helyzetről. A gróf ezeket mondta:

— Az a vállalkozás, amelybe esetleg Lukács László becsájtkozik, nagy áldozatot jelent erre az államférfiúra nézve és mélyen sajnálnám, ha a volt szabadelvű párt egy ily előkelő tagja kísérletezésekre képes lenne magát feláldozni. Ilyen vállalkozás sikere legfeljebb néhány hónapig tartana és azt az államférfiut, aki arra vállalkoznék, teljesen felémésztené.

Nagy hibának és morális lehetetlenségnek tartanám, ha akadna a volt szabadelvűpárt hívei közül még valaki, aki az áldozati kísérletre lenne kapható és hajlandónak mutatkoznék Lukácscsal tartani. Elég nagy áldozat volna pártunkra nézve, ha Lukács László erre elhatározná magát. Ezzel teljesen lejártna személyét.

A volt szabadelvű párt tagjai részére abszolúte semmiféle ok nem forog fen aktivitásba lépni. Ha azonban Lukács László olyan programmal jönne, amely a választói reform kérdésében azokat a szavakat tartalmazná, amelyet a legutóbbi időben Justh Gyula szájából hallottunk, úgy én is kényszerítve érzem magamat passzivitásomból kilépni és Lukács ellen állást foglalni. Ugyanez történnék, ha Lukács László programjában a nemzetiségi kérdést illetőleg olyan politikát adna, aminőt az utóbbi időben Justhtól hallottunk. Nagyon örülnék, ha ezek az előfeltételek nem állnának be és nem forogna fenn ok, hogy a volt szabadelvű párt bármily irányban eddigi passzivitásából kilépjen.

Tisza gróf beszéde nagy hatást keltett. Kierzett szavaiból, hogy Tisza gróf legjobban szeretné, ha Lukács László semmiféle aktív szerepet nem vállalna, hanem inkább Khuen-Hédervary gróftól engedné előtérbe lépni.

Rejtelmek
a ciankális főhadnagy körül.

A szélhámosnő meséje.

Távirati tudósítás.

Arad, december 16

A ciankális főhadnagy ügyében ma új mozzanat állott be, amely a vizsgálat lefolytatását egy időre megakasztotta. Ezt a mozzanatot egy szélhámosnő idézte elő, aki egy másik bűnügy kaposán, melyben ő a vádlott, egyszerre azzal a szenzációs leleplezéssel állott elő, hogy Hofrichter főhadnagytól igen jól ismeri, vele összeköttetésben állott és mindent lefog leplezni.

Miután a tanut rendőri őrizet mellett átvitték Kunz százados-hadbíró elé és vallomásainak megismételése után Hofrichter főhadnaggyal szembesítették, oly hírek terjedtek el, hogy a vizsgálat új fordulatot vett és Hofrichter néhány bűntársát le fogják tartóztatni.

A nő, aki ezt a szenzációs, de később teljesen valótlannak bizonyult vallomást tette, Tkadletz Annának hívják és a rendőrségnek már több ízben volt dolga vele. Sámos házasságszédelgést követett el, melyek áldozatai kizárólag katonatisztek voltak. A szélhámosnő oly módon járt el, hogy áldozatával levélbeli összeköttetésbe lépett, egyszer főrangú hölgynek, másszor milliomasnőnek adta ki magát, aztán személyesen lépett érintkezésbe az illetővel és a kérdésben forgó hölgy társalgónőjeként szerepelt. Ily módon kisebb-nagyobb összegeket csalt ki a léprement katonatisztektől. Mult év március havában aztán a bíróság hat havi börtönre ítélte. Büntetésének kitöltése után tovább folytatta játékait és legujabban egy tűzérőhadnagyt csapott be, aki anyja látogatására ment Bécsbe. A rászédett tiszt feljelentésére folyó hó 14-én letartóztatták és az ügyéségi fogházba szállították. Valószínűleg azért eszelte ki ezt a mesét, hogy a panaszos főhadnagynak ártson, akit a Hofrichter ügybe bekeverni és kompromittálni akar.

Tkadletz Anna ma azt a szenzációs vallomást tette a rendőrségen történt kihallgatása alkalmával, hogy ő volt az, aki Hofrichter felszólítására a vád alatt álló tiszt részére a ciankálit beszerezte.

Bár ez az állítás valószínűtlennek hangzott és valótlansága később teljesen kiderült, a szélhámosnő annyiszor ismételte és annyi új adattal komplikálta, hogy jó időbe telt, míg a vallomást való értékére le tudták szállítani.

Szükségessé vált azonban Hofrichter szembesítése a szélhámosnővel és ez alkalommal Tkadletz Anna szemébe mondta a főhadnagynak, hogy ő szerezte be a ciankálit számára.

A főhadnagy végtelen csodálkozással vette tudomásul ezt a kijelentést, a tanut keresztelkedés alá vették és csakhamar kitűnt, hogy az egész vallomás fabatkát se ér és mind egy szöveg mese. Az iratokat tehát ad akta tették és a vizsgálat tovább folyik a régi csapásban.

A szélhámosnőről különben kiderült, hogy szokása a rendőrséget mesékkel felületeni. Ezt főleg azért teszi, hogy elmeállapotának ép volta felől kételyeket támaszson.

Most is többek között azt mesélte el, hogy egy tiszt, a leírás után Hofrichter, egy szállodába rendelt és titoktartás terhe alatt megbizta, hogy egy másik tiszthez juttasson el „valamit.“ Ez a „valami“ mint a tiszt később beallotta, egy ciankáli porokkal telt skatulya lett volna, amelyet postán nem akart elküldeni, mert ez így bizonytalan. Beszél még titokzat

utazásokról és több állomást említett meg, közöttük a Westbahnhofot.

Miáde az azonban mesének bizonyult.

A Hofrichter ügyben különben még egy érdekes dolog történt. Hofrichter neje koszorút tett le Mader százados sírjára és erről értesítette férjét és Hofrichter halás szavakkal köszönte meg neje gyöngédségét.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Svihákok, operett. (A bérlet.)

Szombat: Taifun, szimfónia. (B bérlet.)

Vasárnap este: Cigánybáró, operett. (C bérlet.)

* Leövey Leó Nagyváradra szerződött. A színházi közönség bizonyára sajnálkozással értesül arról, hogy Leövey Leó, az aradi társulat egyik legkedveltebb művésze megvált az itteni színház kötelékéből és jövő évi szeptember hó 1-től kezdve, a nagyváradi Szigligeti színház tagja lesz. Leövey Leó, aki színészi pályáját Aradon kezdte meg, az ország összes nagyobb színházainak, a nagyváradi, kolozsvári, temesvári, szegedi színháznak volt hosszú éveken keresztül kedvelt tagja. Újabban harmadik éve működik Aradon és ez idő alatt szinte pótolhatatlanul becses tagjává vált Szandrey gárdájának. Leövey a színház egész közönségének, a páholyának ép úgy mint a karzatnak kedves színésze, amit rutinizott játékával, közvetlenségével, csillogó humorával és szerepe legkisebb nüanszáinak is művészi kidolgozásával ért el. Az aradi színházat érzékeny veszteség éri Leövey elávozásával.

* A Kölcsey-egyesület mai felolvasása a városházán délután 5 órakor kezdődik és a következő lesz a sorrendje: 1. A Jézuska, a könnyű és a természettudományos gondolkodás. Elmondja Szöllösi István. 2. Wagner Richard hatása a modern zeneköltőkre. Irta és zongorán zeneillusztrációkkal kísérve felolvassa Csányi Mátyás. 3. Lányok, diplomás lányok. Irta és felolvassa Bródy Béla. 4. a) Si tu m'aimais, b) Lenz. Dalok. Weichart Auróra zongorakíséréte mellett éneklé Lówy Rózi.

* Svihákok. Holnap, pénteken Ziehrer bájos muzsikája, népszerű operettje, a Svihákok van műsoron. Legutóbb zsufolt ház nezte végre ezt a kedves operettet, amelynek holnapi előadása elé is nagy érdeklődéssel tekintenek.

* Fedák Sári — mint vendég. Budapestről jelentik: A Király-Színház jegypénztára előtt ma délelőtt megjelent valaki, akinek kedvéért valaha nagyon, nagyon sokan jelentek meg a Király-Színház pénztára előtt: Fedák Sári.

— Kérek egy páholyt a Bolygó görög repizére, — szólította meg a pénztáros kisaszszonyt — de csak az első számú páholy kell nekem, mert a másodikból már nem látok jól.

— Csütörtökre nincs már páholy, hanem péntekre rezerválom — felelte a pénztárosnő.

— Jó, pénteken este ott leszek — mondta Fedák Sári és már ki is akarta fizetni a páholy árát.

Ebben a pillanatban jött arra Beöthy László, aki meglátva volt primadonnáját, csodálkozva felkiáltott:

— Zsaszal... Hogy vagy L... Mit csinálsz itt!...

— Jegyet veszek péntekre a Bolygó göröghöz.

— De az lehetetlen! Te, a ki annyiszor játszottál ebben az operetben, az én vendégem leszel...

— Nem! Nem! — felelte Fedák Sári.

— Mert a milyen ravasz vagy, még kiiratod a színlapra:

„Pénteken este Környei Béla és Fedák Sári — mint vendég.”

* A második nap. A Diószeghy-tárlatot ma is számosan tekintették meg Weisz Leó emeleti helyiségében. A második napon is többször kép került eladásra.

* A Kölcsey-egyesület könyvtára pénteken és szombaton zárva lesz.

* Az Uránia műsora. Pénteken kerül színre utoljára az Uránia fényes műsora, melynek minden egyes száma látványosság számba megy. Állandó tetszés mellett adták mind a két napon az európai fejedelemkről készült mozgóképfényképet, mely szintén pénteken kerül utolszor színre. A nap leánya című ballet is óriási tetszést vált ki a közönségből. A kitűnő drámák és bohózatok a publikum legnagyobb megelégedésével találkoznak és nincs olyan képe a műsornak, mely ne menne szenzáció számba. Itt említjük meg, hogy az Uránia színház köz-kívánatra december 22. és 23-ra kitűzte a Jézus élete és halála című világhírű bibliai drámát. Ezeknek az előadásoknak különös érdekességet kölcsönöz, hogy a husz főre emelt zenekar Haydn Jézus szenvedései című nagy oratoriumát fogja előadni, ami művészeti szempontból is eseményszámba megy. 791

A haldokló belga király.

Távirati tudósítás.

Arad, december 16.

Lipót belga király állapota még mindig olyan, hogy halálát minden órában várják.

Mai távirataink ezek:

A király állapota.

Brüsszelből jelentik: Az orvosok tegnap kijelentették, hogy a legközelebbi három nap alatt fog eldőlni az a kérdés, vajjon menthető-e a belga király az életnek vagy sem. Depage dr., aki a királyt megoperálta, még rövidebbre szabta a krízis idejét; szerinte huszonnégy óra alatt el kell dőlnie, életben marad-e Lipót, vagy sem.

A brüsszeliiek sokkal optimisztikusabban vélekednek, mint az orvosok. Az a nézet terjedt el, hogy a király már szerencsésen kiállotta a krízist. Ennek a hitnek azonban nincsen alapja. Laekenben nagyon aggódnak a király életéért. A pálmákkal körülvett pavillont, amelyben a király fekszik, testőrök őrzik és az ajtókat és kapukat a rendőrség tartja megszállva. Az orvosokon kívül senkinek se szabad belépni. A király óhajára azonban az orvosok is az éjtel egy mellékteremben töltötték. Egyedül a király régi öreg szolgálója, Bajar maradt a nagybeteg ágya mellett.

II. Lipót huzamosabb időn át aludt és némi táplálékot is vett magához. Az éjtel nem ágyban, hanem egy pamlagon töltötte.

Thiriard orvos a világ minden tájékáról kap leveleket, amelyben különböző orvoságokat és gyógyító eszközöket ajánlanak a betegnek. Sőt pilulákkal és folyadékokkal telt csomagok is érkeztek, amelyeknek a küldők szerint csodálatos gyógyerejük van.

A Magyar Távirati Iroda brüsszeli értesülése szerint az orvosok által háromszori, több óráig tartó tanácskozás után kiadott bulletin megállapítja, hogy a király állapota a tegnapi nap folyamán némileg javult. Ma reggel ez a távirat érkezett:

Bár az orvosok megállapították, hogy a király az éjszakát jól töltötte, reggel 4 órakor ismét tanácskozást tartottak, amelynek eredménye még ismeretlen. A tegnapi est folyamán a király állítólag többször elájult.

Brüsszelből táviratozzák: Egészen bizonyos, hogy a bél-műtét nem távolította el a király betegségének igazi okát. Az orvosok a bélosavarodást tegnap massage-zsal igyekeztek elhárítani. A legközelebbi 24 órában az egyik

professzor kijelentése szerint nem kell katasztrófától tartani.

Brüsszelből jelenti egy másik távirat: Az orvosok hír szerint elhatározták, hogy a második műtétet ma vagy legkésőbb holnap végrehajtják. A belek benuványa 24 óra alatt továbbterjedt. A massage nem használ. A király néhány nap alatt 15 kilogrammot fogyott, olyan mint egy csontváz. A gyomor nem működik. Azt mondják, hogy az évekig tartó villamoskezelés, melynek a király Párisban vetette magát alá, reaktívul káros volt.

Az este kiadott orvosi jelentés szerint a király állapota változatlan. Hőmérséklete 37,2, érverése 70, lélekezése 24.

Magánjelentés szerint a király esetleg egy-két napig még élni fog.

Lipót felesége.

Brüsszelből jelentik:

Lipót király tegnap hozzátartozói közül tizen fogadott. Morganatikus felesége, Vaughan bárónő ellenben szabadon jár-kel a király lakásában és állandóan ott tartózkodik, mert a király folyton kérdezősködik utána és kívánja látni. Parlamenti körök ez a viselkedés igen károsan érint. Szemrehányásokat tesznek az egyháznak, hogy nem foglal állást a bárónő jelenléte ellen. Ezek a szemrehányásokra azt válaszolják, hogy a királynak Vaughan bárónőhöz való viszonya törvényes. A király magazárt ki ez irányban minden félreértést. Midőn az egyik püspök egy alkalommal célzást tett a dologra, a király így válaszolt:

— Püspök ur, legyen nyugodt! Rendben vagyok az egyházzal!

Ebből azt következtetik, hogy a király házasságát egyházilag is megáldatta.

Vaughan bárónő különben, hogy a király halála után minden kellemetlenséget elkerüljön, összes iratait, ékszereit és ingóságait kastélyából, amelyet tudvalevőleg egy folyosó köt össze a laekeni királyi kastéllyal, franciaországi birtokaira vitette.

Stefánia főhercegnő visszautasítása.

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Stefánia főhercegnőtől, aki kihallgatást kért atyjától, a király ezt megtagadta és nem akarta leányát fogadni. Mértékadó helyről most azt jelentik, hogy ez a híradás nem megfelelő, mert a királynak valószínűleg tudomása se volt leánya kéréséről és Stefánia főhercegnő visszautasítása a király tudta nélkül történt. A király talán azt se tudja, hogy leánya Brüsszelbe érkezett.

A brüsszeli lakosság nagyon el van keseredve, hogy a király nem engedi magához leányait. Hír szerint tüntetés készül.

A király hugát, Sarolta mexikói császárnőt állandóan értesítik a beteg állapotáról.

Klotild hercegasszony Henriette leányával együtt tegnap Brüsszelbe érkezett.

Albert trónörökös a szenátusban.

Brüsszelből jelentik: Albert herceg résztvett a szenátus tegnapi ülésén, ahol a hadügyi reformjavaslatok mellett szavazott. Lipót király kifejezte azt az óhaját, hogy mielőbb tárgyalják le ezeket a javaslatokat, melyeket még ő szeretne szentesíteni. Folyton a néphadseregért küzdött, ez volt mindig az ideálja. Az egyház ellen is sokszor sikraszállott, különösen midőn ez az iskolákra akarta kiterjeszteni befolyását. Egyházi részről ezért több ízben hevesen megtámadták.

Lipót politikai végrendelete.

Brüsszeli távirat jelenti: Lipót király vasárnap a belga miniszterelnökkel együtt elkészítette politikai végrendeletét. A végrendelet

mindazokkal a kérdésekkel foglalkozik, melyek különösen Belgium gazdasági fejlődésével összefüggenek. A király ezekről feltétlenül gondoskodni akart. A kormány köteles a végrendeletet a király halála után közzétenni.

Lujza hercegnő öröksége.

Fővárosi tudósítók jelenti: Visontai Soma, Lujza hercegnő ügyvédje egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Nem igaz, hogy Lujza hercegnő lépéseket tett volna állítólagos vagyoni jogai érvényesítésére. Erre azt hiszem nem is lesz szükség, mert a belga törvények kizárják, hogy valakit örökségéből kitagadni lehessen. A belga örökösödési törvény előtt mindenki egyenlő, ott az uralkodónak nincs külön házi törvénye, nincs főudvarnagyi bíraskodás sem. A király és az uralkodó család tagjainak ügyében csak a rendes bíróság ítélkezik.

A Lujza ellen beadott csódkérvény tárgyalását a budapesti törvényszék Lipót betegségére való tekintettel ma elhalasztotta.

Parlamentari ülés —

a végkimerülésig.

Az osztrák botrány.

távíratilag tudósítás.

Arad, december 16.

Az osztrák Reichsrath ülésterme, amely sok furesaságnak volt már tanuja, még nem látott olyan különös harcát, mint amilyen most ott folyik. Tegnap délután — mint megírtuk, — a szláv pártok obstrukciót kezdtek, amelynek bevezetője Kotlár cseh agrárius beszéde volt. Kotlár délután kettőtől éjjeli háromnegyed háromig beszélt.

Az obstruáló 30 képviselőkkel szemben a dolgozni akaró képviselők száma 357, akik kimondták, hogy hajlandók egy vég nélküli ülés harcát is felvenni a cseh agráriusokkal, akik valóságos hadi felszereléssel vonultak be a Reichsrathba.

Természetes, hogy ennek a ritka színjátéknak hírére a képviselőház, de még a környéke is zsufolásig megtelt. Az ülésteremben megtört, álmos, fáradt képviselők csoportja váltja fel egymást. A legtöbbje nem is hallgatja a „szónokot”, hanem belemerül az ujságokba és olvassa a lapok referációját az obstrukciós ülésről. A miniszterek sorrendet állapítottak meg, úgy, hogy mindég marad egy-egy az ülésteremben a kormányt képviselni, míg a többi pihen, étkezik, vagy a miniszteriumába siet.

Legérdekesebb a karzat képe. Különösen hölgyek lepték el, akiknek egyrésze béli és estélyi toalettkben jelent meg, amint a hajnali órákban egy-egy kedélyes mulatság után értesültek, hogy a képviselőház ülése még mindig tart. Ezek a hölgyek úgy látszik obstrukciós pártiak, mert világért sem mozdulnának el helyeikről, gukerozzák a szónokokat, helyeslőleg bólintanak a beszédhez, sőt bele is kiabálnak. A szociáldemokraták ellenben a dolgozni akaró képviselőkkel tartanak és zajos demonstrációt rendeztek az obstruálók ellen.

A mai ülésről itt következik részletes tudósításunk:

(Az éjszakai ülés.)

Bécsből táviratozzák: Az osztrák képviselőház tegnap óta permanenciában van. A nevezetes ülés, amelyről nem lehet tudni, hogy mikor ér véget, tulajdonképpen tegnap délután fél 2 órakor kezdődött, amikor az elnök felakarta függeszteni az ülést, de a Ház nagy többséggel kimondta, hogy a jelenlegi helyzetben nem lehet szünetet tartani. Ebben a

perében Kotlár cseh agráriusé volt a szó, aki a határozat kimondása után tovább beszélt reggel háromnegyed 3 óráig. Azután Holly került sorra. És amikor felvirradt a téli hajnal, még együtt találta az osztrák képviselőházat, melynek most nincs se éjjeli, se nappali pihenője és nem is lesz egyelőre, ha csak fordulat nem áll be.

Egész Ausztriában, de nálunk is a legnagyobb figyelemmel és legnagyobb érdeklődéssel kísérik az izgalmas ülést, melybe már tegnap beleszólt a karzat is, hogy a vég nélküli tárgyalás ne legyen olyan monoton. Bizonyára nem ez volt a páratlan parlamenti fejezetnek utolsó lármás incidense. És mialatt benn a meggyezni nem tudó parlamenti pártok viaskodnak az obstrukció körül, künn megmozdult az utca: nagy szociáldemokrata tüntető menet vonult el a Reichsrath palotája előtt, hogy érzelmeit kifejezze.

(Obstrukció a végtelességig.)

Aki ma a kora reggeli órákban a bécsi parlamentbe belépett, a Ház helyiségeit teljesen megvilágítva találta. A villamos lámpák égtek, a folyosókat rossz illatú, fojtó levegő töltötte be, miben az ember orrát kellemetlen étel- és dohányszag csiklandozta. A buffetben még néhány sápadt, a virrasztástól álmos alak ült, mások improvizált fekhelyeken heverésztek.

Az ülésteremben halk zsongás hallatszik.

A jobboldalon az obstrukcionistaik között áll az épen soron levő szónok, ki óriási felolvasásra szánt anyagot halmozott fel maga előtt és alig hallható hangon, lehetőleg vontatott tempóban mormolja végtelen beszédét. Két-három párt-hive segédkezik, vizről és más frissítőről gondoskodnak és időnként tapssal és zajos nevetéssel szakítják félbe, vagy hangos párbeszédekkel igyekeznek a szónoknak pihenésre alkalmas szüneteket szerezni. A dolgozni akaró képviselők új csoportját, kik a kora reggeli órákban belépnek a terembe, párthiveik hangos tetszésnyilatkozatokkal üdvözlők. Így folytatódik, kevés változatossággal ez a látványosság. A dolgozni akaró pártok el vannak szánva rá, hogy az obstrukciót minden áron kibőjtölik.

Spacek képviselő, aki reggel fél 7 órakor a második cseh agrárius sürgős javaslat megoklását megkezdte, folyton beszél.

(A karzat fenyegetőzik.)

Ma este olyan botrányos jelenetek történtek az osztrák képviselőházban, amilyenre hosszú idő óta nem emlékeznek. A karzat publikuma csaknem tettlegetesen inzultálta az obstruáló képviselőket.

A ma esti eseményekről ezt jelentik Bécsből:

Éjjel egy órakor a Ház ülése még mindig tart a valószínűleg szombatig nem is ér véget. Akkor vagy elnapolják, vagy pedig felosztatják a képviselőházat. Estefelé Lizy cseh radikális képviselő kezdte meg beszédét, amely teljesen értelmetlen. Társai folyton botrányokat rendeztek, amikor Lizy jelezte, hogy éhes. Amíg a lárma és a botrány tartott, addig a szónok evett. A teremben ma este már alig öt képviselő volt.

A jobboldali karzaton este 7 óra után nagyobb munkásesapat jelent meg és folyton abugolták az obstruáló képviselőket.

— Le azzal a gazember Lizyvel, — kiáltották. A cseh radikálisok emiatt összetűztek a keresztény szociálistákkal, mert azt hitték, hogy ezt a tüntetést ők rendezték. Iszonyú zaj keletkezett a teremben, amelybe ilyen kiáltások süvöltöttek le a karzatról:

— Hülyék, csirkefogók!

A képviselők követelték az elnöktől a jobboldali karzat kiürítését, amely nemsokára meg is történt. De ez nem ment botrányok

nélkül. A közönség, amíg a terem szolgálai kintuskelták őket, folyton így kiáltozott:

— A mi zsebünkben lopják ki a pénzt ezek a bitang képviselők! Agyon kell ütni őket. Gyilkos banda.

Nagynehezen aztán sikerült a tömeget kintuskolni a karzatról. Több munkás arra vállalkozott, hogy megveri az obstruáló képviselőket.

Nemsokára azután a baloldali karzaton is zaj keletkezett s az ott levő közönség is fenyegetően viselkedett. A szolgáló felszólított néhány munkást, hogy csöndben legyen. Azok azonban így feleltek:

— Kaphatsz egy pofont te is, meg a képviselők is!

Az elnök azután a baloldali karzaton is kiürítette, amely szintén nagy lármával történt meg.

Tíz óra után Lizy befejezte beszédét s Kratochwill ifjú cseh képviselő kezdett szónokolni. Lapunk zártakor ez a képviselő még mindég beszél.

Lipót király magánélete.

(Hogyan élt Ostendében? — A megcsodált szeretők. — A felség, mint pórlekedő aviatikus.)

Lipót király befolyása az államügyekre — írja a haldokló királyhoz közel álló egyéniség — igen nagy volt. Ezt az ő kivételosen fényes intelligenciája magyarázza meg, mit Guillern, a belga radikálisok vezére is elismert.

Ez Lipót királyt Európa legtehetségesebb emberének szokta mondani. Politikai talentumánál azonban sokkal nagyobb volt üzleti és kereskedelmi szelleme. Ez a szellem teremtette meg azt a szinte mérhetetlen nagy vagyont, amely vetekedik az orosz cáréval. Csak igeu kevesen tudják, hogy kezdetben nagy nehezen tudta bizalmasait, környezetét és udvari embereit rávenni, hogy az ugynevezett afrikai kalandban nagyobb pénzüsszegekkel résztvegyenek. Nincs okuk a megbánásra, mert mindegyikük sok kincset keresett ezen. Lipót király legkedvencebb alkotása: Ostende, amely 1870. előtt a legközönségesebb tengeri fürdő volt. A belga király bőkezűsége folytán a nemzetközi gazdag világ találkozó helye lett Ostende, ahol a szerencsejáték királyi protektorátussal, mint Belgium többi fürdőiben, meg van engedve, noha a király maga sohase nyult kártyához.

Az a fényűző közlekedés, amely Ostende felé irányítja az egész világ forgalmát és az óriási szállodák, mind az ő és egyik barátja kezdeményezéséből keletkeztek. Ostendében teljesen otthon érezte magát az agg király. Gyakran volt látható a strandon egyik szárnysegéde kíséretében s az odavezető úton épült villákba beköszönt, mint bármely magánember. Mindegyikben volt egy-egy ismerőse, aki az ő személyes rábeszélése következtében épített villát ezen a világfürdőn. Ostendében megmutogatták az idegeneknek a király időleges barátnőjét, akivel azonban sohasem mutatkozott nyilvánosan és aki rendszeren a királyi palotával szemben fekvő villában szokott lakni. Az utolsó ilyen barátnő Vaughan bárónő volt. Brüsszeli udvari körökben azt suttogták, hogy a király a napokban a bárónő fiának a hercegi címet akarta adományozni s csak a kormány erős ellentállása akadályozta meg ebben.

Ostendében néhány év előtt furesa pöre volt a királynak. Egy ravasz vállalkozó ugyanis a király palotája mögött rendkívül magas szállodát építtetett, amelynek átterme a ház tetején volt elhelyezve, úgy, hogy onnét a királyi kéjlakba is kilátás nyílott. A felség eleinte tiltakozott, azután óvást emeltetett. Végül pörre vitte a dolgot. Különböző is szenvedélyesen szeretett pórösködni. A király ez ügyben pörnyertes lett.

Ismeretes, hogy leányai megtámadták azt a szerződést, amelyet a király elhunyt feleségével,

Mária Henriettával Bécsben kötött a amelyen két belga főnemes szerepelt, mint tanu. Belgium törvényei szerint egy királyi közjegyzőnek van csak joga a királyi ház szerződéseinek tanuként szerepelni. Ámbár az egész közvélemény elítélte a királynak ezt a törvényellenes cselekedetét, belement a porbe és a harmadik fórumnál meg is nyerte.

Amennyire fesztelen volt a magánéletben, annyira vigyázott az udvari etikett betartására hivatalos alkalmakkor. A laekeni bires télikertben, a brüsszeli palotában nagy ünnepségeket rendezett és ekkor az úgynevezett „kék szoba” szertartását önmaga ellenőrizte.

Ebbe a szobába csak az állam legmagasabb tisztviselői, külföldi diplomaták léphettek be, úgy, hogy egy alkalommal a trónörökös is kiküldte onnan.

1831. június 4-én választotta meg a belga parlament Lipót szász-kóburg gótai herceget, a most haldokló király atyját a belgák királyává, július 12-én fogadta el a koronát, 21-én vonult be fővárosába és esküdött meg az alkotmányra. Ezzel egy új európai királyi ház alapját vetette meg. Sarolta angol hercegnő volt a felesége a walesi hercegnek, későbbi IV-ik György királynak a leánya. A Kóburg-ház ezuttal anglizálódott, Lipót Kendal hercegének címét kapta és reá várt az angol trón, amelyet később unokaöccsének, Albert Kóburg hercegnek felesége, Viktória királynő foglalt el. Lipót neje ugyanis 1817-ben meghalt gyermekszülés közben.

Egy ideig a görög trón várományosa is volt, de lemondott a trónöröklés jogáról. Mint belga királynak trónörökösről kellett gondoskodni. Mielőtt a belga koronát elfogadta, morganatikus neje Bauer Karelina udvari színésznő volt, akinek a Montgomery grófnő címét adományozta. Trónra léptekor elvált tőle és nőül adta egy Plater nevű lengyel grófnőnek.

Orléans Lujzával kötött házasságából született 1835. április 9-én II. Lipót, aki követte apja példáját és szintén morganatikus házasságot kötött Vaughan bárónővel, akinek fiai Terouren grófok. Azt kevesen tudják csak, hogy Lipót királynak volt két mostoha testvére, Mayer György és Mayer Arthur. Apjuk I. Lipót király volt, anyjuk Mayer Arkadia, aki egy Claret nevű urhoz ment nőül.

MULATSÁGOK.

(=) **Kereskedők Szilveszter-estje.** Az Aradi Kereskedők Köre Szilveszter-estje iránt, a melyet a Központi szálló termeiben tartanak meg, az előző évekhez hasonló érdeklődés nyilatkozik meg. Az estét megelőző műsornak több vonzó száma közül megemlíthető Beregi Sándornak, az aradi Nemzeti Színház kiváló tagjának közreműködése, aki énekes és egyéb humoros számok előadója lesz, továbbá egy aradi leánynak, Szűcs Jolán kisasszonynak első nyilvános föllépte, aki tanárnőjének, Szalay Aranka kisasszonynak kíséretével énekelni fog. Pollák Sári kisasszony magánjelenetet ad elő, Hoványi Kornél, a karcolatai révén népszerű aradi újságíró humoros felolvasást tart; ezeken kívül még több érdekes szám kerül sorra. A meghívók szétküldését már megkezdték; aki meghívások iránt intézkedni óhajt, sziveskedjék az Aradi Kereskedők Köre titkári irodájához fordulni.

(=) **Az Aradi Posta- és Távirat-tisztviselők Sport Egyesülete** ez uton felkéri az összes vigalmi bizottsági tagokat, hogy folyó hó 17-én (péntek) este 8 órakor a Millennium sör-csarnok külön helyiségében tartandó vigalmi bizottsági ülésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

HIREK.

A vasutasok elsikkasztott pénze.

Távirati tudósítás.

Arad, december 16

A lapoknak ama híradása, hogy a Takarékoság, vasutasok budapesti hitelszövetkezetének pénztárosát, Finda József máv. ellenőrt és Szigethy Emil főkönyvelőt, máv. főellenőrt letartóztatták, még korai volt. A két ur ugyan letartóztatás előtt áll, de Czövek rendőrfogalmazónak az éjjel a kihallgatást félbe kellett szakítani, mert Finda és Szigethy kijelentették, hogy nem bírják tovább.

A két hivatalnokot ezek után elhelyezték a detektiveknél őrizet alatt és ma reggel folytatólagosan hallgatták ki őket.

Finda állhatatosan tagadja, hogy a saját céljaira fordított volna valamit az eltűnt pénzből, ő egyszerűen ráfizetett az üzletre. Előadja, hogy a szövetkezet révén nagy ismerettségre és befolyásra tett szert, főember lett a vasutasok között, utána mentek a többiek, képviselőválasztásoknál, belügyekben ő volt a hangadó.

Ezt a helyzetet néki minden áron fenn kellett tartani és így a szövetkezetnél, amely hamarosan veszteségekkel működött, megkezdte a manipulációkat.

Ezt annál könnyebben tehetette, mert 1896. óta ottan se elnökség, se ellenőrök, se felügyelőség nem törődött semmivel, mindent Findára hagytak, aki barátaitól, ismerőseitől pénzt szerzett, rávette ezeket, hogy megtakarított pénzüket helyezték el a szövetkezetnél és kezeskedett, hogy legalább 8 és fél % kamatot fizet nekik.

Ezt be kellett tartani, nehogy a tőkét visszakerjék, mivel pedig kölcsönöket is adott, nyugodtan dolgozhatott tovább.

Igy annál a szövetkezetnél, amelynek célja volt, hogy a kisállású és szegénysorsú hivatalnokoknak legföljebb 100 korona kölcsönt adjon, magasállású hivatalnokoknak nagy kölcsönöket adott. Igy szerepel 1500 korona kölcsönrel egy vasuti igazgató.

Szigethy Emilnek, a vizsgálat eddigi megállapítása szerint feltétlenül tudni kellett Finda üzemleiről. Szigethy mindent tagad és a becsapottat adja. De a tények ellene bizonyítanak. Igy egy új főkönyvet kezdett meg, amelybe átvezette a régi főkönyv tételeit. Azonban nagyon furcsa módon. Egy Scherzinger nevű betevő, aki a régi könyvben 2500 koronával szerepel, az új főkönyvben már csak 1800 koronát követel, egy Szemere nevűnek az új főkönyvben ezer koronával kevesebb betétje van, pedig egy fillért sem vett ki. Hegyan történt ez, Szigethy nem akarja tudni.

Évek óta hamisítják a mérleget. Finda előadása szerint oly módon, hogy a jövő év első negyedének kamateredményét hozzácsapta az elmúlt év eredményéhez, hogy hasznot mutasson ki, a betétek összegét pedig állandóan kisebbre vette.

A napi tételek elkönyvelésére vonatkozólag Szigethy azt vallja, hogy a napijelentéseket Findán kívül Fedoresik Sándor elnök is aláírta. Kiderült, hogy Fedoresik aláírása bélyegzőből áll, ezt a bélyegzőt pedig arra használták, hogy a napijelentéseket előre százával lebélyegezték. Finda azután azt vezethette rájuk, amit jónak látott.

A kihallgatásokat erélyesen folytatják és beidéztek a szövetkezet elnökségét, felügyelőit, az ellenőröket. Annyi már kétségtelenül bizonyos, hogy 1896 ig visszamenőleg a szövetkezet összes tisztviselői ellen az anyagi felelősséget ki fogják mondani.

— **Hohenberg Zsófia ajándéka egy aradmezei leánynak.** Érdekes ajándékot kapott a napokban egy fiatal aradmezei leány: Jonescu Melania, a csucsi jegyző leánya. Az ajándék küldője Ferenc Ferdinánd trónörökös neje, Hohenberg Zsófia hercegnő, aki sajátkezűleg dedikált arcképet ajándékozott Jonescu Melaniának. Az ajándék története a nyárra nyulik vissza, amikor — mint azt megirtuk — a trónörökös-pár sinajai látogatása alkalmával a kisasszonyt mint Bocu Széver aradi szerkesztő neje, a sinajai polgármester leányának vendégét bemutatták a trónörökös-párnak. A magyarországi román leány a trónörökös neje, bucsuzásakor virágcsokrot is nyújtott át, amit a fenséges asszony szívélyesen köszönt meg és hosszan elbeszélgetett a leánnyal. Ennek emlékére küldte most el arcképét a trónörökös neje a csucsi jegyző leányának. Az arcképen, mely gyönyörű aranykeretbe van foglalva, a következő szavak állanak: A sinajai napok emlékére — Hohenberg Zsófia.

— **Repülőgépverseney Arad és Budapest között?** A fővárosban a kigyó-téri automobil-klubban van székhelye a huszonegytagu aviatikai bizottságnak, melynek elnöke Bolgár Ferenc honvédelmi miniszteriumi államtitkár, alnöke Edelsheim-Gyulay Lipót gróf. A bizottság már régebben megalakult és tagjai között több kiváló műegyetemi tanár is van, akik a repülőgépek problémájával hosszú évek óta foglalkoznak. Célja a társaságnak: az aviatikának Magyarországon hatalmas alapot létesíteni, azt fejleszteni és magyar szakembereket kiképezni, serkenteni, anyagilag és erkölcsileg támogatni. E célból — mint értesülünk — az aviatikai bizottság újabban elhatározta, hogy aeroklubba alakul.

Ez az alakulás a közel jövőben végbe megy. Az aviatikai bizottság már a múlt hónapban kiküldött kebeléből egy ötös-bizottságot, melynek feladatává tette, hogy a jövő év nyarán Budapesten tartandó repülőgépverseney ügyében dolgozzon ki részletes tervet. Az ötös-bizottság többször összeült; meghívta Bárczy István polgármestert is ülésére, hogy a főváros támogatását és hozzájárulását megnyerje. A bizottság mindjárt az első ülésen elhatározta, hogy a versenyekre elkéri a rákosi lovassági gyakorlóteret, a hol most Kutassy Ágoston dr. tartja felszállási kísérleteit Fahrman biplánjával. A versenyek tizenegy napig tartanak. Meghívják a külföld valamennyi jeles aviatikusát és nagy díjakat tűznek ki. Ebben megállapodtak az első ülésen. A második ülésen szóba kerültek a részletek. Két tervet terjesztettek a bizottság elé: az egyik egy millió százezer korona költséget irányzott elő, a másik csak nyolcszázszázret. A versenyeknek a távolsági verseny lesz a szenzációja. Megállapodás van már arra nézve, hogy Budapest és Arad között lesz.

— **Bulyovszky Lila temetése.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délután temették el Bulyovszky Lilit, a Nemzeti Színház egykori híres művésznőjét. A temetésen a Nemzeti Színház, az Akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi-társaság, a Színészakadémia és a Színészegyesület küldöttségileg vettek részt. A gyászszertartást Stübor Vince apátplébános végezte.

— **A német trónörökös automobil balesete.** Berlinből táviratozzák: A múlt éjjel a trónörökös automobilja a Charlotte-Strasse-n összeütközött egy városi automobilal. A trónörökösnek semmi komoly baja nem történt, de hadsegéde vállán és jobb szemé felett erősen megsérült. A másik automobil utasai közül többen megebesültek.

— **A budapesti tőzsde alelnökének lemondása.**
A budapesti tőzsde a múlt héten nagynehezen megválasztotta új elnökét Horváth Elemér személyében s máris válság van az elnökségben. Simon Jakab, a tőzsde ügyvezető alelnöke ugyanis ma levelet írt Horváth Elemérnek, akit arról értesít, hogy alelnöki állásáról lemond. A lemondást börzei körök sajnálják, mert Simon Jakab, mint a tőzsde adminisztratív vezetője igen hasznos embere a tőzsdének. Éppen ezért a tőzsde mértékadó emberei nem is hiszik, hogy Simon Jakab elhatározását meg ne változtatná. Valószínű, hogy Simon Jakab a tőzsdetanács kérésének engedni fog s lemondását visszavonja. Amennyiben Simon Jakab elhatározása komoly, ami nem valószínű, akkor a tőzsde egyhangú kívánsága az, hogy az új alelnök Székely Ferenc, a Belvárosi Takarékpénztár elnök-vezérigazgatója legyen, aki tudvalevően komoly jelölt volt a tőzsde elnöki állására is.

— **A bán sógora — sikkasztott**
Varasdról táviratozzák: Az ötödik dzsidás ezrednek szenzációja van, amely csak most pattant ki. Vucsetics Vuk dzsidás hadnagy, aki Rauch báró horvát bán sógora és Vucsetics zágrábi főispán testvéröccse, a kezére bízott nagymennyiségű katonai kincstári pénzt *elsikkasztotta*. Mikor a sikkasztás kiderült, a család beavatkozott a megtévedt fiatalember érdekében és mindent elkövetett, hogy az előkelő ifjút megmentse a reá váró súlyos büntetéstől. Ugy látszik, ez a beavatkozás kellő sikerrel járt, mert a katonai büntető hatóság a nyomozás során elrendelte Vucsetics hadnagy elmebeli állapotának megfigyelését. Az orvosi vizsgálat eredménye szerint a hadnagy elmebeteg, akit büntetőjogi szempontból nem lehet felelősségre vonni. A hadbíróóság ez alapon Vucsetics ellen beszüntette a további eljárást. A hadnagyot egy szanatóriumba internálták.

— **A szerelmes grófnő.** Londonból jelentik: Itteni lapok különös szerelmi regényről adnak hírt, amelynek első fejezete Bécsben játszódott le és Londonban nyert fura befejezést. Egy gazdag orosz grófnő jelen volt az alig husz esztendő angol hegedűművész, Magnus de Laing hangversenyén és halálosan beleszeretett. A művész jelenleg Londonban játszik. Első londoni hangversenye alkalmával megjelent a grófnő is, aki azóta lépten-nyomon követi Ámbár a fiatal mester határozottan megmondotta az asszonynak, hogy nem szereti. Ez tovább üldözte szerelmével és folyton házasságról beszélt neki. A napokban a Frescoti-kávéházban feltűnő jelenetet rögzített a szerelmes asszony. A vestibülben rárohant a művészre, majd *térdre borult előtte, hogy vegye feleségül*. Mikor az ifju menekülni akart előle, a falhoz szorította imádottját, úgy, hogy csak nehezen tudták kezei közül kimenteni. Másnap este Laing a Lords-Hous felé tartott, hogy ott hangversenyezzen. A grófnő automobiljában utána vágatott, elérte, megállította kocsiját; addig könyörgött a művésznek, míg beszállt az autoba és megígérte, hogy néhány percig sétakocsizásra megy vele. Azonban a sefför, urnője intésére őrrül iramba kapott; reggelig aztán meg sem állt a géppel és így Laing a hangversenyt sem tarthatta meg. Reggel felé sem tudott másként szabadulni, *minthogy kiugrott a kocsiából*. Édesanyja egész éjjel kerestette és az utcán eszméletlen állapotban találták meg. A grófnő, akit úgy a bécsi, mint a londoni előkelő körökben ismernek, azóta *eltűnt*.

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.**
A kereskedésnek állandó jogos óhajta, hogy a karácsonyt megelőző vasárnapon, amely már az ünnepi vásár idejébe esik, a munkaszünet felfüggesztessék. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az idén is fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy december 19-én a vasárnapi munkaszünet felfüggesztessék. Az Omke ma táviratban értesítette az aradi kerületet, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ezt a kérelmet teljesítette; vasárnap tehát egész napon át az elárusítás és az ezzel kapcsolatos egyéb üzleti munka szabadon végezhető.

— **Házasság.** Farkas Mihály dr. budapesti ismert ügyvéd december 26-án, déli 12 órákor tartja esküvőjét az aradi izr. templomban Ottenberg Tivadarnak, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatójának kedves és művelt leányával, Ilonkával.

— **Politikai gyilkosság? Bányáról,** a bozovicsi járás egyik községéből gyilkosság híre érkezik: Csenda János jómódu kereskedőt hétfőn este 9 órákor az ablakon keresztül eddig ismeretlen tettes agyonlőtte. Csenda János ekszponált embere volt a Burdia-pártnak s így sokan politikai gyilkosságot gyausitanak. Valószínűbb azonban, hogy Csendát egyik adósa lőtte le magánboszúból.

— **Mi történt a tébolydában?** Titokzatos ügyben teljesített legutóbb nyomozást a budapesti rendőrség. Kraffebingi részletekre borított homályt az elhalgatott vizsgálat iratsomója, amelyből csak annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy egyik budapesti tébolydában csunya botrányokat tisztázott a policia. Arról van szó, hogy az orvosok visszaélték a szerencsétlen tébolyodott nők kiszolgáltatott helyzetével és megbecsületlenítették azokat. A szóbanforgó intézet vezetői már régebben értesültek az orvosok visszaéléseiről. Igyekeztek titokban tartani a hajmeresztő botrányt, amely végül odáig fajult, hogy bizalmas uton kénytelenek voltak a rendőrséget értesíteni. A főkapitányságon diszkrétan nyomozni kezdtek és pedig meglepő eredménnyel. Kiderült, hogy a tébolydában évek óta úzik mulatságaikat egyes orvosok és az orgákon az ápolók is részt vesznek. Amikor a rendőrség a vizsgálatot befejezte és a bűnyű minden részlete tisztázva volt, az elmeorvosintézet igazgatósága fegyelmi uton elbozította a kompromittált orvosokat és egyidejűleg bűnvádi följelentést tett ellenük az ügyészségnél, ahol most az összes iratok vannak. Hogy ez a botrány mennyire foglalkoztatta az érdekelt köröket, arra nézve jellemző, hogy az egyetem tanácsa köszönőiratot intézett a rendőrséghez a sikeres vizsgálat befejezése után.

A budapesti rendőri sajtóiroda ma délben a következő cáfolatot adta ki: „Egy napilap ma hosszabb közleményben egyik elmekörtani megfigyelő osztály botrányairól ír és többek között azt is megírja, hogy ott erkölcselen merényleteket követtek el a betegek ellen s ezzel az ügygel a rendőrség is foglalkozott nyomozati uton. Tény az, hogy ama számtalan névtelen levél között, melyekkel a rendőrséget naponta elárasztják, érkezett régebben egy névtelen levél egyik elmekörtani megfigyelő intézet ellen a fentiek szerinti gyanúsításokkal és a rendőrség ennek alapján meg is indította a nyomozást, ez azonban a névtelen levélben foglaltaknak teljes valótlanságát derítette ki.”

— **Gyilkosság a borosjenői országúton.** Mocogán György szállóscsigeri gazdálkodót ma halva találták meg a bokszeg-borosjenői országúton. Az esetről jelentést tettek a bokszegi esendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Megállapították, hogy Mocogán Györgyöt valaki agyonütötte. A csendőrség egy bokszegi paraszt személyében már a tettes nyomában van. Pogonyi Nándor királyi ügyész Auszterweil László dr. törvényszéki orvossal a helyszínére utazott.

— **Az állami pénzügyi nyugdíjasok figyelmébe.**
Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság és a mellé rendelt számvevőség értesíti az állami pénzügyi nyugdíjasokat, hogy a nyugták pénztári számfejtése 1910. január hó 1-től kezdődőleg nem az eddigi II. emelet 5. sz. helyiségében, hanem minden hó 1-én és 2-án a pénzügyi palota Andrássy-téri bejárata jobboldali földszinti 1. számú helyiségében történik. Ezen intézkedés következtében figyelmeztetjük az állami pénzügyi nyugdíjasokat, hogy nyugtájukkal minden hó 1. és 2. napján az említett földszinti helyiségben megjelenni sziveskedjenek annál is inkább, mert már minden hó 3-ától kezdődőleg a nyugták a régi II. emeleti helyiségben számfejtetnek. A pénzügyigazgatóság és mellé rendelt számvevőség vezetői: Róka József kir. tanácsos, pénzügyigazgató és illetve Holtdonner Ottó pénzügyi számtanácsos, számvevőségi főnök újabb tanujelét adják a közönség iránti lekötözölő figyelmüknek, mert megkímélik a pénzügyi nyugdíjasokat a II. emeletre való felmenés fáradsalmaitól.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kabdebó Lajos Talspáról volt szives az aradi agghonvédek karácsonyfájára tíz koronát adományozni, amely nemes adományért az aradi 1848—49-es honvédegyelet ezton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Simay István elnök, May Soma jegyző.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban dec. hó 16-án a következő születéseket és halálozásokat jelentettek be: Született: Bod Kálmán László kir. törvényszéki jegyzőnek Péter nevű fia, Török István kir. törvényszéki kézbesítőnek Jenő nevű fia, Zolnai János máv. fékezőnek János nevű fia, Bali János napszámosnak Mária nevű leánya, Sódar János máv. raktári munkásnak Margit nevű leánya. Meghalt: Müller Károly 55 éves borbélymester, Fehér Géza 42 éves bádogossegéd, Schilling Zsuzsa 16 éves cseléd, Horák Ferenc 31 éves kőművessegéd, Miklós Ilona 1 hónapos leány, özv. Steinberger Samuné 70 éves maganzónó, Sziszka Imréné 29 éves kereskedő neje.

— **Ki foglalta le magának a figyelmet?** A karácsonyi ünnepek alkalmával, a vasárló közönség figyelmébe osztatlan mérvben fordul Fischer Simon nagyáruháza felé a Szabadság-téren. Ha kérdezzük: miért, úgy nagyon egyszerűen felelhetünk rá. A Fischer áruház egész éven át ritka szorgalommal és bizony nem csekély áldozattal készül a karácsonyi vásárra. Nehéz dolog ám egy ilyen fényes tálratot összehozni, mert a közönség ízlése kényes igényei nagyok és ami a fő, ajándék és játék árukból szereti az újat, a változatosat. Mind ezt igazi szakértelemmel, nehéz munka árán tükröztesse vissza Fischer Simoa impozáns tálrata. Csoda-e, ha ilyen körülmények között az érdeklődést állandóan magára tereli és leköti. 4766

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jóhírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi újdonságait.** Nagy briliáns-, ékszer és ezüstneműek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. *Mesés olcsó árak.* Telefon 489. 4628

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam.** Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 4392

— **Weisz Hugó fényképész kéri megrendelőit,** karácsonyra szánt felvételeiket csakis előjegyzés szerint eszközöljék. Telefon 211. 4562

— **Az árak beszélnek.** Aki olcsón akar karácsonyra bevásárolni, nézze meg *Kerpel Izsó* könyvkiadásának árait.

— **Kávéház átvétel.** A jóhírnévnek örvendő Baross-kávéházat mai napon átvettem, amelyet a n. é. közönség b. tudomására hozok azzal, hogy főfőrekvésem lesz jó kávéházi italokkal és figyelmes kiszolgálással mélyen tisztelt vendégeimnek igényeit kielégíteni. Tisztelettel Tóth István kávé. 4691

— **Uri hölgyközönség szives figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnás-crém szappan, puder és kézfinomítóra,** mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 4077

— **Franciá likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 47

TÁRKASÁGOK.

(Szegény Schwarcz...) Egy aradmegyei kiskereskedő nemrég csődbe jutott; de már nem először. Egyik régi ismerőse nemsokára a csőd-bejuttatás után véletlenül megfordult a községben és egy ottani másik kereskedőnél érdeklődött az ismerőse iránt.

— Hogy van az a Schwarcz? Rég nem láttam.

A kérdezett kereskedő mosolyogva mondta: — Csődbejutott.

— Szegény Schwarcz, szegény...

A másik pedig gunyosan felelte:

— Igen, a szegény Schwarcz csődbe ment és mint gazdag Schwarcz fog onnét kijönni...

(A jószívű tolvaj.) A jószívű tolvajok csoportjába osztható az a vádlott, aki fölött ma ítélekeztet az aradi járásbíró. Az illető, akit lopás miatt már nem egyszer állítottak törvény elé, most egy liba ellopásáért jutott a járásbírószék elé. Elítélték 14 napi fogházra.

— Megnyugszik-e? — kérdezte a bíró.

— Meg, könyörgöm alássan; csak most tessék szabadon engedni. Karácsony után akarom leülni a tizennégy napot.

— Miért akar most kiszabadulni? Hiszen jobb volna, ha mindjárt leülne azt a tizennégy kis napot.

— Nem lehet kérem. Egy kis karácsonyfát akarok lopni a gyerekeimnek.

(A haragosak.) Egyik Andrássy-téri kávéházban minden este együtt kártyázik három kereskedő. Rendszerint olyan lármát szoktak csapni alsószás közben, hogy a többi vendégek ijedten menekülnek a közelükből. Ma este egy vendégnek föltűnt, hogy osodálatos osendben folyt a játék s óraszámra alig szóltak a partnerek egymáshoz néhány szót.

— Mi történt ezekkel, hogy most nem ordítanak egymásra? — tudakolta a kíváncsi a kávéháztulajdonostól.

— Azért nem veszekednek, — mondta a kávé, — mert most haragban vannak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A fiemei bankrablás ügyét holnap kezdi tárgyalni a fiemei törvényszék. A tárgyalásra csak mérsékelt számú jegyet bocsátottak ki és erős rendőri kirendeltségről gondoskodtak.

§ Berugattak és — vallottam. Szegeden történt. Subalopás ügyét tárgyalta a szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa. A dorozsmai tanyák közt lakodalom volt, amelyen két suba is eltűnt egyszerre. A lopással Kis Gáspár és Lajkó János szegedtanúi legényeket gyanúsították, akik ott voltak a lakodalomban. A két legény a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt is beismerő a lopást, de a bíróság előtt tagadtak.

— Hát akkor miért vallott a rendőrség előtt? — kérdezte Lajkótól az elnök.

— Kinomban vallottam — mondta a legény.

— Miféle kinja volt? — kérdezte az elnök.

— A rendőrök bort itattak velem!

— Az csak nem kin, bort iani.

— Igea, de megverték, megkötözték és ugy öntötték a számba az italt.

— Miért itatták volna magát erőszakkal?

— Hogyha berugok, valljak.

— Aztán?

— Berugtam és vallottam.

A subaügy egyébként annyira zavaros volt, hogy a bíróság kénytelen volt elrendelni a vizsgálat kiegészítését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 16

Amerika 4-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv. mérésé kelt, 15 ezer mm. 5-10 fillérrel magasabb.

Az arak 50 kilónként számítva.

Table with 2 columns: Item (Tengeri 1910. májusra, Buzza 1910. áprillisa, Zab 1910. áprillisa, Rozsa 1910. áprillisa, Buzza 1910. októberre, Rozsa 1910. októberre) and Price (Deli zárlat, 2 órai zárlat).

Zárul 5 órakor Magyar hitelrészvény ... 730.75

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménysarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.) 1909. december 16.

Table with 2 columns: Buza (szokvány-minőség) and Price (75 kilogrammos uj, 76, 77, 78).

Buza (Temesvári keresk. áru):

Table with 2 columns: Item (75 kilogrammos uj, Rozsa uj, Árpas uj, Zab uj, Tengeri régi) and Price.

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

December 16.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban ... második: közép páronként 400-490 kilogrammig ... fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban ... fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig ... könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 144-145 fillérig.

Sertélelétszám: december hó 13. napján volt készlet 22713 darab, december 14. napján felhajtott 343 darab, dec. 14. napján elszállított 391 darab, december 15. napjára maradt készletben: 22.962 darab. A hizott sertés üzlet irányzata változatlan.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi december hó 17-én:

B) bérlet. B) bérlet.

A svihákok.

Vig operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Ziehrer C. M. Magyarosítottak: Feld Aurél és Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Table with 3 columns: Name (Gálka Adolár, Rodenstein, Muggenheim, Mimi, táncosnő, Blitz Fri-z, Berta, neje, Malter Prém), Name (Polgár S., Kun Irén., Zalai Margit., Dióssy Nusl., Leövey Leó., Rontal B., Kulcsár L.), Name (Vendéglős, Anna, leánya, Roland, Wondracek, Kampel, Kampelné, Krepelka), Name (Szabó Lajos, Fekete A., Boda F., Nagyiván I., Gerő János., Benkóné P., Szabó László).

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.) Műsor 1909. december 17-én, péntek:

1. Tessék lökni! Humoros. — 2. Ártatlanul gyanúit a. Dráma. — 3. A nap leánya. Ballet. — 4. Norvégia. Természet után. — 5. Pall, a szép ember. Humoros. — 6. Európa fejedelme. Látványosság. — 7. Jobbra, vagy balra? Humoros. — 8. Jót a rosszért. Dráma.

December hó 22. és 23-án este fél 9 órakor Jézus élete és halála,

Haydn Jézus szenvedései című oratóriumával. Teljes zenekarral. Vezetényli: Csanyi Mátyas, az aradi Nemzeti Színház karnagya.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalgosred zenekara játszik. — Cukrássza.

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

karácsonyi meglepetés!

:: egy gyönyörű ::

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántcsont, teknőc, teknőc utánzat csont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronáig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal. 3511

Legfinomabb Francia

Illatszertársaságok

dus választékban.

Rendkívül izléses japán mintájú

Illatszertársaságok

(Kazetták)

2 üveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

jelentékenyen megnagyobbítva

Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

áthelyeztük.

Allandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Porosz bányákból kőszén és kokszt, kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bük-faszén.

Szállitmányainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítjük.

Becsés rendelményeit új irodában úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgálatunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

6958 - 1909. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kaufmann Sándor és csatl. társai végrehajthatónak Kapra István végrehajtást szenvedő elleni 2100 kor., 2800 kor. és 60 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék. illetve a kisjenői kir. járásbíró területén levő. Siklón fekvő és a siklói 647. sz. tkvi A. + 2. sorsz. alatti szőlőre 264 kor., a siklói 677. sz. tkvi A. + 5. sorsz. a szőlőre 1520 kor., a siklói 825. sz. tkvi A. + 2. sorsz. a szőlőre 296 kor., a siklói 915. sz. tkvi A. + 2. sorsz. szőlőre 568 kor., a siklói 820. sz. tkvi A. + 6 sorsz. a szőlőnek Kapra István illető felére 296 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1910. évi február hó 19-ik napjának d. e. 9 órakor Sikló község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár ²/₃-án alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/₀-át vagyis 26 kor. 40 fill., 152 kor., 29 korona 60 fillér, 56 korona 80 fillér és 29 korona 60 fillért banatpénzül készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez

letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni, továbbá kötelesek a bánatpénzt a leütés-kor azonnal a vételár 10⁰/₀-ig kiegészíteni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Kisjenőn, 1909. évi november hó 22-én.

Tabajdy,

4764

kir. itélőtáblai bír.

6652 - 1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A kisjenői kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradi Első tkptár végrehajthatónak Kardos Tógyer és neje végrehajtást szenvedők elleni 7900 kor. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a kisjenői kir. járásbíró területén levő, Cs-Simándon fekvő, a Cs-simándi 242. sz. tkvben A. I. 23. 28-31. sorsz. alatt irt betelkes ház és szántóra 2446 korona és a Cs-simándi 678. sz. tkvben A. I. 1-6. sorsz. alatt irt szántóra 1352 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1910. évi február hó 19. napján d. e. 9 órakor Cs-Simánd község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb árban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak a bánatpénzt a leütés-kor a vételár

10⁰/₀-ig kiegészíteni és az ingatlan 10⁰/₀-át, vagyis 244 kor 60 f. és 185 kor. 20 f. készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Kisjenőn, 1909. évi november hó 16. napján.

Tabajdy,

4763

kir. itélőtáblai bír.

8164 - 1909. tkvi sz.

Együttes

árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradhegyaljai takarékpénztár r.-t. gyoroki cég, mint jelentkező, továbbá Dr. Vajda István ügyvéd, aradi lakos és végül a Muresanul takarékos és hitelintézet részv.-társ. máriaradnai cég mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajthatók javára 630 korona, 600 kor. és 200 kor. tőke kötelesek és járulékaik behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén levő, Arad belvárosában fekvő, az aradi 571. sz. tkvben A. + 1 sör 687. hrszám alatt felvett 14. számú ház és udvarból Krucsán Szávát illető felerész hányadára az árverést 2700 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan hányad az 1910. évi február hó 7-ik (hetedik) napján délutáni 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen oly kép fog eladatni, hogy a mennyiben az ingatlan hányad a C. 2. alatti életfogytiglani haszonélvezeti jog erejéig Szirtl Terézia javára bekebelezett szolgalmi jog fenntartásával oly árban adatnék el, mely e szolgalmi telekkönyvi bejegyzését megelőző tehertétel fedezete szempontjából ezennel megállapított 500 koronát meg nem üti, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan hányad a szolgalmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon ujabban, de csak a kikiáltási ár felerésze, vagyis 1350 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/₀-át, vagyis 270 koronát készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1909. évi szeptember hó 25 ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

4762

kir. tszéki bír.

Vendéglő átvétel.

Szives tudomására adom a n. é. közönségnek és kedves vendégeimnek, hogy a Ferenc-tér és Orczy-utca sarkán volt korcsmahelyiséget eladtam és egyik régi jóhírű és a Nagy Sándor-utcában levő

Cserebogár vendéglőt

megvettem. Legfőbb törekvésem új helyiségemben is az lesz, hogy kedves vendégeimnek, jó ételek és tisztán kezelt kitűnő italok által továbbra is szives pártfogásukat kiérdemeljem. Kérem a n. é. közönség szives támogatását, vagyok kitűnő tisztelettel 4592

Hlavicza Rezső, vendéglős.

251

OLLA

gummi különlegesség

bizonyított legjobb présorvosi újdonság.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

18 szabadság.

Ara tucetonként 4, 6, 8, 10 korona.

1881 évi július 1

Könyvkötészetünkben tanulóleányok felvételnek.

3 korona kezdőfizetéssel

ó l o m

megvételre keresetlik

Nagymennyiségű pléh-pánt és maculatura

eladó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszóra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

"ARADI KOZLONY"

kis hirdetés

rovátát használja.

Magánház

4 szoba, konyha és mellékhelyisé-
gekkel Aulich Lajos-utca 10. sz.
a. azonnal eladó. Bővebbet Rá-
kóczy-u. 10. 4726

Karácsonyi díszekből

igen eredeti, káprázatos újdonságok!
Csillagszóró csodagyertyák. Kará-
csónyi hó. Angyalhaj. Dió aranyozó.
Tündérhaj. Karácsonyi és új-évi le-
velező lapokból gyönyörű újdonsá-
gok! a készleten lévő legfinomabb
diszlelvepapirokat csaknem saját ár-
ban áruistom. Legujabb társasjáté-
kok óriási választéka. A kölcsön-
könyvtár 275 oldalas új magyar
jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes
kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes ze-
nemű kölcsönző intézet. Nagyválasz-
tému antiquarium. — Kerpe! Izsó,
könyv és papirkereskedése Aradon
Andrássy-tér 20 sz. Telefon 485.
3911

Kecskeméti fajalmák

gyönyörű válogatott, ötlikós posta-
csomagokban 2-60 koronáért szál-
lít Sandberg Salo (bejegyzett cég)
Kecskemét. 4748

Gyakornokot

keres helybeli elsőrangú bornagy-
kereskedő cég. Magyar és német
nyelv tudása megkívántatik. Írás-
beli ajánlatokat a kiadóhivatal
„Szorgalmas” jelige alatt továbbít.
4725

Szép ház

nagy telekkel, közel a Szabadság-
térhez, eladó. 4696

Jégverem kiadó

esetleg több évre is. Thökölly Imre
utca 38. 4744

Kiadó

4727

Knezich Károly-utca 1. szám alatt
8 szobás lakás február 1-től, la-
kásban gázvilágítás bevezetve van.

Egy kinematográf

54 érdekes képpel eladó. Petőfi-
utca 11. ajtó 10 4759

Konvénstiszi dolmány

egészen új, olcsón eladó. Cim a
kiadóhivatalban. 4761

Kétszobás lakást

február elsejére, esetleg kisebb
házat vagy üres telket megvételre
keresek. Blaha, Tökölly-tér 1. 4765

Csillogó karácsonyfadíszek,

karácsonyi és újévi képeslevelező-
lapok, meséskönyvek, díszdoboz
levélpapirok, képeslevelezőlap al-
bumok, arcképkeretek karácsonyi
ajándéknak legolcsóbban vásárol-
hatók Ingusz I. és fia könyvkeres-
kedésében, Arad, Andrássy-tér 16.
és Weitzer Janos-utca. 173

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és
varrógép szakszerű javítóműhely

Arad, Weitzer J-utca 2.

(Minorita-palota.) 3011

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák

és VALÓDI

ezüstárak

nagy raktára.

ARAD,

Andrássy-tér 14.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölcsönöz, elad és fel-

szerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, tele-

fon és villamos esengő

berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

RADÓ GYÜLA

női felöltő áruháza

ARAD, szemben a Minorita-templommal.

Őszi és téli újdonságok:

Legujabb női felöltők.

Tailleur made costumök.

Utazó angol raglanok.

Szörme kabátok és bundák.

Intézeti leánykabátok.

Gyermekek felöltők.

3374

Rendkívül nagy választékban.

Telefon szám 238.

Telefon szám 238.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékével.